

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 14 MEI 1930

No. 750

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schiltkuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ont-
vangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zoo-
ver daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.

13 MEI 1930.

De verruiming van de geldmarkt heeft ditmaal een
buitengewoon snel verloop gehad. De voor de maands-
wisseling opgenomen gelden vloeiden vrijwel direct
weder terug en het aanbod van geld nam iederen dag
toe, zoodat de rentetarieven dagelijks en zonder een
enkele onderbreking terugliepen. Particulier discon-
to daalde van 2½ pCt. tot 2⁷/₁₆ pCt. en kon gisteren
zelfs voor 2¼ pCt. vrij gemakkelijk plaatsing vinden.
Callgeld opende op 3¼ à 3½ pCt. en was gisteren
voor 1¼ à 2 pCt. verkrijgbaar en de prolongatierente
daalde van 3½ pCt. op 2½ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank
geeft de post binnenlandsche wissels een stijging van
f 200.000 te zien. De beleeningen blijken met f 32,9
miljoen te zijn teruggelopen.

De goudvoorraad der Bank bleef nagenoeg onver-
anderd. De zilvervoorraad daalde met f 50.000. De
post papier op het buitenland geeft een vermeerde-
ring van f 12,3 miljoen te zien, terwijl de diverse
rekeningen op de actiefzijde der balans met nagenoeg
f 1 miljoen blijken te zijn verminderd.

De biljettencirculatie daalde met f 30,4 miljoen.
Het tegoed van het Rijk klom met f 17,8 miljoen.
De rekening-courant-saldi van anderen bedragen f 2

miljoen meer dan verleden week. Het beschikbaar
metaalsaldo steeg met f 4,2 miljoen. Het dekkings-
percentage is nagenoeg 53.

* * *

De wisselkoersen ondervonden deze week den in-
vloed van de ruimere geldmarkt. Ponden konden van
12.07¼ tot 12.07½ verbeteren. Waar de Dollarkoers
in Londen eveneens vaster werd en van 4.8603 op
4.8585 kwam, viel er hier voor den Dollar een flinke
stijging waar te nemen; de koers kwam dan ook van
2.4835 op 2.4857½. Marken stegen van 59.28½ tot
59.31½ (tegen Ponden onveranderd 20.36¼). Fran-
sche Francs noteerden nog steeds ca. 9.74½ (tegen
£ 123.86½). Zwitsersche Francs aanvankelijk aange-
boden; de koers daalde van 48.14 op 48.09, doch kon
zich daarna weder tot 48.12 herstellen (Ponden in
Zwitserland 25.10½ na 25.08½). Skandinavische
koersen veranderden weinig; Noorsche Kronen no-
teeren een fractie boven Deensche Kronen; 66.50
tegen 66.49. Peseta's nog steeds flauw: 30.27½. Rio
iets lager: 29½. Argentijnsche Pesos heel onzeker:
96½—95½—96¼—95½. Canada wederom meer ge-
zocht op 2.48.

De marges op de termijnmarkt zijn tengevolge van
den gewijzigden toestand op de geldmarkt kleiner ge-
worden. De slotnoteeringen voor 1- en 3-maands Pon-
den en Dollars waren resp. ⁷/₁₆—⁹/₁₆, 1½—1¼ en 2—5
en 5—8 c. boven den contanten prijs. Marken noteer-
den voor deze termijnen 2½—1½ en 5½—4¼ c.
déport.

LONDEN, 12 MEI 1930.

De geldmarkt was ook verleden week weder zeer
ruim voorzien van beschikbare kassaldi. „Overnight”
geld werd dientengevolge gedaan tot 1½ en 2 pCt.
Deze week heeft de markt meer te betalen dan er aan
wissels vervalt, zoodat een eenigszins grootere vraag
zich waarschijnlijk zal doen gelden.

Disconto noteerde eerst 2½—³/₁₆, maar verzwakte
naderhand tot 2¼ pCt. bij matigen omzet. De goud-
onttrekkingen voor Fransche rekening hebben nog
geen invloed uitgeoefend op de geldmarkt, daar de
goudpositie van de Bank of England zeer sterk
blijft, ondanks de vrij aanzienlijke bedragen, die ont-
trokken zijn.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

VERSLAG VAN DE ZITTING IN APRIL 1930.

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart heeft hare voorjaarszitting onder voorzitterschap van den heer Jean Gout, buitengewoon gezant, van 1 tot 9 April 1930 te Straatsburg gehouden.

De Commissie heeft als rechtbank voor hooger beroep zitting gehouden en heeft twee vonnissen in strafrechtzaken, welke voor haar in hooger beroep waren gebracht, uitgesproken.

Bovendien zijn de volgende besluiten genomen:

Schipperspatenten op het gedeelte
Straatsburg-Bazel.

Voor hen, die een patent wenschen te verkrijgen voor het op het riviervak Bazel-Straatsburg voeren van een vaartuig van de soort, die het kanaal van de Rhône naar den Rijn bevaren, zal het in den loop van de twee aan de aanvraag van het patent voorafgaande jaren volbracht hebben van vier en twintig stroomafwaartsche reizen op dit riviervak worden gelijkgesteld met den in het vorige lid bedoelden voorbereidingstijd.

Deze bepaling treedt in werking op 1 Juli 1930.

Aan de Commissarissen der Oeverstaten wordt verzocht aan de Commissie mededeeling te doen van de officieele uitvaardiging, waardoor deze bepaling in hun land wordt bekend gemaakt.

Opvijzeling der bruggen bij Straatsburg-
Kehl.

Het verslag van het stroombevaringscomité 1929 had in de Commissie de kwestie van de hoogte, tot welke de bruggen bij Straatsburg-Kehl zouden moeten worden opgevijseld, ter sprake gebracht. De Commissie is van meening, dat deze hoogte kan worden vastgesteld op 7 M. boven den waterstand, overeenkomende met 3 M. aan de tegenwoordige pijlschaal te Bazel.

Zij neemt nota van de verplichting, welke Frankrijk op zich neemt, om de vaartuigen, welke wegens hun hoogte niet onder de opgevijselde bruggen bij Straatsburg-Kehl door kunnen varen, maar welker afmetingen het passeeren der kunstwerken in de haven toestaat, door de haven van Straatsburg van de noordelijke voorhaven naar de zuidelijke voorhaven of vice-versa te laten varen. Voor de directe vaart door de haven genieten genoemde vaartuigen de voordeelen van het administratieve stelsel van het Canal d'Alsace, omschreven in de bepaling No. 11 van het besluit van 29 April 1925. Het sleepen van genoemde vaartuigen van de noordelijke naar de zuidelijke voorhaven of omgekeerd geschiedt gratis door den Franschen staat.

Stroombevaring 1924.

De Commissie neemt nota van de mededeeling der Fransche Delegatie, betrekking hebbende op het wegnemen der ijsbrekers van de brug bij Rhinau.

Douanerechten op scheepsbehoeften.

De Commissie stelt vast, dat de meeningsverschillen tusschen de meerderheid der Delegaties en de Deutsche Delegatie betreffende de beginselen, waarop het op minerale oliën en andere scheepsbehoeften van toepassing zijnde douanestelsel moet zijn gebaseerd, blijven voortbestaan.

Echter is de Commissie, terwijl zij zich de rechtskwestie geheel en al voorbehoudt, voorloopig bevredigd door het ontvangen van de verklaring van de Deutsche Delegatie, dat de Deutsche Regeering bereid is, onmiddellijk de noodige instructies te geven, opdat scheepsbehoeften vrij van douanerechten worden toegelaten:

a. op sleepbooten, welke Duitschland doorvaren, zonder dat aan haar sleeptreinen of aan de ladingen van haar sleeptreinen veranderingen worden aangebracht en op sleepschepen én goederenvrachtbooten, welke Duitschland doorvaren, zonder dat aan hun ladingen veranderingen worden aangebracht;

b. op alle vaartuigen, welke niet onder a. vallen, in voldoende en ruim berekende hoeveelheden voor een normale en werkelijke vaart van 48 uur.

Noot van het Secretariaat. De Belgische en Fransche Delegaties hebben tegen dit besluit gestemd; de Engelsche Delegatie heeft zich van stemming onthouden.

Datum van de volgende zitting.

De herfstzitting van de Commissie zal plaats hebben van 4 November (4 uur) tot uiterlijk 15 November.

INHOUD.

	Blz.
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	438
TOENEMENDE BETEEKENIS VAN HET KERKELIJK CREDIET HIER TE LANDE door <i>Mr. L. W. M. Overes</i>	438
De Nederlandsche Katoenindustrie in 1929 II (Slot) door <i>Joan Gelderman</i>	441
Wettelijke regeling van het Accountantswezen door <i>J. Brands</i>	443
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Parijsche geldmarkt en de belastingverlaging door <i>Prof. B. Nogaró</i>	446
AANTEEKENINGEN:	
Statistiek van Handel, Nijverheid en Verkeer te Rotterdam	447
Indexcijfers van scheepsvrachten	447
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	448
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Dr. A. Houwink: Acceptcrediet, bespr. door <i>W. C. Posthumus Meyjes</i>	449
Prof. Irving Fisher: The stock market crash - and after, bespr. door <i>H. M. H. A. van der Valk</i> ..	449
L. de Bree: Het Gedenboek van De Javasche Bank 1828—24 Januari—1928, Tweede deel, bespr. door <i>Mr. J. Westerman Holstijn</i>	450
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	450
MAANDLIJFERS:	
Emissies in April 1930	451
Statistisch overzicht van den economischen toestand van Nederland	452
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	453—460
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

TOENEMENDE BETEEKENIS VAN HET
KERKELIJK CREDIET HIER TE LANDE.

Het kerkelijk crediet, met nadruk op het woord „kerkelijk”, onderscheidde zich tot voor enkele jaren voornamelijk hierin, dat degene, die dit crediet gaf of daaraan op eenigerlei wijze deelnam, zulks meer deed uit philanthropie, dan dat hij zich er ernstige reken-schap van gaf, of de voor geldbelegging geldende normen door hem in alle finesses werden in acht genomen. De geldgever kende het nuttige doel der betreffende instelling, was op de hoogte van de bereikte resultaten en had een vertrouwen in haar bestuur. Deze factoren waren hem gewoonlijk voldoende om zonder verder onderzoek naar de financieele positie der credietbehoevende instelling het crediet te verleenen, en wel op voorwaarden, welke, zoowel wat rentepercentage als wat aflossing en zekerheid betrof, het charitatieve karakter der geldleening niet verloochenden.

Het gevolg hiervan was, dat, indien de geldleening in den vorm eener obligatieleening werd aangegaan, de betreffende obligatiën later moeilijk konden worden gewaardeerd en nog moeilijker verhandelbaar of beleenbaar waren.

Deze bezwaren werden toen niet zoo gevoeld, omdat de vraag van kerkelijke zijde naar crediet gewoonlijk kon worden bevredigd door het aanbod van hen, die, mede uit charitatieve overweging, deze gelden disponibel stelden. De obligatiën kwamen gewoonlijk in vaste handen en bleven daarin, totdat deze — indien ze niet te voren bij de een of andere gelegenheid aan de betreffende instelling ten geschenke waren gegeven — door uitloting of anderszins werden aflosbaar gesteld.

Op deze wijze werd wel eenigszins geweld gedaan aan de zakelijke basis, waarop financieele transacties in den regel moeten rusten. Het is echter wel opvallend, dat niettegenstaande dit gemis aan zakelijkheid bij het sluiten der leening, het zeer zelden is voorgekomen, dat eene kerkelijke instelling hare verplichting terzake betaling van rente en aflossing niet op tijd is nagekomen. Een zoodanige stiptheid, zelfs in de moeilijkste jaren van algemeene malaise, moge wel als bewijs dienen voor de soliditeit en het verantwoordelijkheidsgevoel dezer instellingen en tevens

voor de hulpvaardigheid van de zijde van derden, ingeval die stiptheid een enkele maal in het gedrang mocht zijn gekomen.

Het evenwicht tusschen vraag en aanbod, zooals hierboven besproken, werd door den wereldoorlog van 1914 ernstig gestoord. De vraag toch van de zijde van kerkelijke instellingen naar kapitaal steeg na den oorlog zeer sterk, terwijl het aanbod van degenen, die mede uit charitatieve overweging gelden disponibel stelden, belangrijk daalde. De verhouding tusschen vraag en aanbod werkte dus omgekeerd evenredig. Wat was hiervan de oorzaak? In de eerste plaats hadden tal van kerkelijke instellingen door de depreciatie van haar effectenbezit — ik denk hierbij bijv. aan de Russische en Oostenrijksche fondsen, welke destijds voor deze instellingen een geliefd beleggings-object vormden — belangrijke verliezen geleden, waardoor zij moesten afzien van den bouw, de uitbreiding en dikwijls zelfs van het noodzakelijk onderhoud van kerken, scholen, kloosters, ziekenhuizen, enz. Deze instellingen trachtten nu na den oorlog, vooral sedert 1922, den achterstand geleidelijk in te halen, hetgeen dus de vraag naar crediet sterk deed toenemen.

Bovendien is het arbeidsveld der kerkelijke instellingen door de sociale nooden en den toenemenden arbeid op opvoedkundig terrein, waarbij met de godsdienstige geaardheid der bevolking rekening moet worden gehouden, sterk uitgebreid, hetgeen ook zijn financieele eischen medebracht.

Is derhalve eenerzijds de vraag naar kapitaal sterk toegenomen, anderzijds is de financieele positie van velen, die vroeger door giften en philanthropisch getinte leeningen in de kapitaalbehoefte der kerkelijke instellingen voorzagen, dusdanig veranderd, dat in vele gevallen het charitatieve karakter heeft moeten plaats maken voor het commercieele element, waardoor de credieten geleidelijk aan de normale zakelijke eischen moesten gaan voldoen. Hiermede werd een nieuwe periode in de geschiedenis van het kerkelijk crediet ingeluid, welke thans dusdanig is gevorderd, dat gedurende de laatste jaren een steeds groeiende belangstelling voor kerkelijke leeningen is ontstaan ook bij hen, die uit zuiver zakelijke en commercieele overwegingen aan de financiering willen deelnemen. Het karakter der kerkelijke leeningen heeft derhalve in den loop der laatste jaren ongetwijfeld een aanmerkelijke wijziging ondergaan.

Alvorens over te gaan tot een nadere bespreking van de toeneming van het kerkelijk crediet na den wereldoorlog, meer in het bijzonder na 1922, wil ik eerst met enkele woorden trachten aan te geven wat onder den naam „kerkelijke instellingen” moet worden verstaan.

Hiertoq kunnen worden gerekend die instellingen, welke een min of meer uitgesproken godsdienstig karakter dragen. Dit karakter kan zich natuurlijk op verschillende wijzen uiten in verband met het doel en den aard van de werkzaamheden der verschillende instellingen, zoodat men deze als volgt zou kunnen verdeelen:

A. Kerkgenootschappen en Ordegenootschappen.

Deze instellingen behartigen in hoofdzaak de geestelijke belangen der leden en staan onder leiding der geestelijkheid.

B. Bijzondere scholen, inrichtingen tot verpleging van ouden van dagen, weezen, blinden, doofstommen, enz.

Deze instellingen bewegen zich meer op sociaal terrein. De leiding berust hetzij bij geestelijken, hetzij bij leeken, hetzij bij geestelijken en leeken gezamenlijk. Deze leeken, alsmede degenen, die verpleegd worden of aan wie onderwijs wordt gegeven, behooren tot eenzelfde kerkgenootschap.

C. Ziekenhuizen e. d.

Wat leiding en aard van werkzaamheden dezer instellingen betreft zie sub B. Degenen, die verpleegd

worden, kunnen hetzij tot hetzelfde kerkgenootschap, hetzij tot een ander kerkgenootschap behooren.

Al is nu het doel der kerkelijke instellingen in mindere of meerdere mate van godsdienstigen aard en is winstbejag, tenzij tot instandhouding en eventueel uitbreiding van den werkkring, uitgesloten, dit neemt niet weg, dat de financieele basis, waarop het werk der kerkelijke instellingen in al hare verscheidenheid wordt opgetrokken, steeds alleszins solied moet zijn.

Deze financieele basis kan m.i. niet voldoende worden beoordeeld, tenzij aan de hand van een behoorlijk ingerichte en bijgehouden boekhouding. Immers in de eerste plaats moet blijken, dat de verschillende activa en passiva, zoowel op zich zelf genomen als in verhouding tot elkander, het gevraagde credietbedrag toelaten en vervolgens dat de „earning-capacity” der instelling van dien aard is, dat nakoming van alle uit het crediet voortspruitende verplichtingen voldoende verzekerd kan worden geacht.

Zonder aan de algemeene soliditeit der kerkelijke instellingen tekort te willen doen, komt het mij voor, dat bij verschillende instellingen deze boekhouding wel eenige verbetering of aanvulling behoeft. Het gaat hier toch gedurende de laatste jaren om zeer groote bedragen — eene leening van een millioen gulden en hooger is geen uitzondering meer — zoodat de credietgevers alleszins het recht hebben, zich omtrent de financieele positie der betreffende instellingen een duidelijk beeld te kunnen vormen. Geschiedt de credietverleening in den vorm eener obligatieleening, dan moet het prospectus al datgene bevatten, wat ter beoordeeling van de credietwaardigheid der instelling noodig is. Kon tot voor enkele jaren worden volstaan met, behalve de voorwaarden der leening, enkele algemeenheden omtrent doel en werkwijze der instelling in het prospectus op te nemen — immers toen werd meer uit eene charitatieve beweegreden aan de leening deelgenomen — zoo is sedert den oorlog het philanthropische karakter bij vele kerkelijke leeningen, vooral wanneer deze groote bedragen betreffen, grootendeels verdrongen door het meer zakelijke en commercieele element (zie boven), zoodat de credietvragende instelling, wensch zij succes te hebben met de uitgifte der leening, verplicht is in het prospectus al datgene op te nemen, wat noodig is om het inschrijvend publiek op geheel zakelijke wijze volledig in te lichten omtrent hare financieele positie, zooals deze is gecontroleerd door ter zake kundigen.

Wanneer men nu het prospectus betreffende kerkelijke leeningen, vooral van de laatste jaren, vergelijkt met die van vroeger, dan blijkt wel, dat de uitvoerigheid in het verstrekken van gegevens sterk is toegenomen. Hier heb ik vooral het oog op die kerkelijke leeningen, waarvan de officieele notering ter beurze van Amsterdam was aangevraagd; om die notering te verkrijgen, moest worden voldaan aan de door de Vereeniging voor den Effectenhandel gestelde eischen van zakelijkheid en volledigheid. Natuurlijk kan in een prospectus slechts een résumé van het veelzijdig onderzoek worden opgenomen, doch dit résumé gaf in vele gevallen alle redenen om aan te nemen, dat het onderzoek naar de rechtspersoonlijkheid, het doel en den werkkring der instelling, naar de verhouding der bezittingen en schulden en de juiste waarde dezer bezittingen, naar den aard en de waardeering der hypothecaire dekking, en vooral ook naar de liquiditeit, de rentabiliteit, de toekomstmogelijkheden, enz., grondig en volgens commercieele beginselen had plaats gehad.

Op deze wijze kunnen dan ook vele kerkelijke leeningen zoowel wat betreft soliditeit als rendement voor den geldgever, den toets van vergelijking met de vele andere leeningen, welke dagelijks aan de markt komen, met succes doorstaan. Bovendien hebben de kerkelijke leeningen het voordeel, dat de betreffende instellingen meestal zeer langen tijd, soms eeuwen lang bestaan en steeds hare werkzaamheden

zonder bijzondere financiële risico's hebben verricht; voorts dat de verhouding tusschen inkomsten en uitgaven in verband met de regelmaat in hare werkzaamheden, doorgaans dezelfde blijft en dat de winst, welke vooral door het betrachten van zuinigheid in de exploitatie gemaakt wordt, nimmer wordt uitgekeerd, doch steeds wordt bezigdig tot vernieuwing en uitbreiding harer bezittingen.

Wat nu betreft de verhandelbaarheid en de beleenbaarheid der kerkelijke obligaties, deze worden bevorderd door opname dezer stukken in de officieele prijscourant, waardoor ongetwijfeld ook de „standing” van het kerkelijk crediet wordt verhoogd. Uit den aard der zaak zullen de kerkelijke leeningen, ook wanneer deze in de officieele notering ter beurze zijn opgenomen, een beperkte markt houden en dus zelden een open hoek op de beurs vormen, doch bij hoeveel andere fondsen, welke ook officieel genoteerd zijn, komt ditzelfde niet voor. Niet alle fondsen toch hebben een markt als Philips, Koninklijke Petroleum, enz. De vaste en geregelde noteringen van tal van kerkelijke fondsen toonen echter voldoende aan, dat deze stukken behoorlijk geclasseerd zijn, hetgeen nauw verband houdt met de intrinsiek constante waarde dezer stukken.

Er zijn emissiehuizen, die wegens ethische redenen het juist oordeelen om kerkelijke leeningen aan de sfeer der commercialiteit te onttrekken. Dit lijkt den schrijver van het artikel over „Kerkelijke Leeningen”, opgenomen in „de Kroniek” d.d. 15 Januari 1930, niet juist, omdat volgens hem de tegenwoordige bedragen daarvoor te groot zijn en men vermoedelijk in de betrokken, vaak economisch goed georiënteerde kringen terecht zulke belangrijke spaarkapitalen niet geheel aan de inwerking der algemeen economische verhoudingen zou willen onttrekken; met name niet aan den wisselenden invloed van den rentestand en aan de noodzakelijke verplaatsingstendens van het kapitaal, die voor iederen belegger van belang is.

De meeste kerkelijke leeningen komen echter voor beursnotering niet in aanmerking en deelen derhalve niet in de voordeelen aan beursnotering verbonden, omdat deze minder bedragen dan f 500.000 nominaal, zijnde het minimum bedrag voor beursnotering. Hieraan is gedeeltelijk tegemoetgekomen door enkele banken, die hare bemiddeling verleen bij eventueel aan- en verkoop dezer fondsen en daartoe periodiek lijsten uitgeven, waarop de gevraagde en aangeboden fondsen met de resp. bied- en laatkoersen, alsmede de inmiddels tot stand gekomen transacties, zijn vermeld. Wat de beleening dezer niet officieel genoteerde obligatiën betreft, worden op Nederlandsche kerkelijke fondsen voorschotten verstrekt door enkele provinciale bankinstellingen, alsmede door de N.V. Maatschappij voor Kerkelijk Crediet, gevestigd te Amsterdam. Deze Maatschappij, in 1926 opgericht door enkele bekende bankinstellingen en commissiionairs in effecten, heeft ten doel het verstrekken van crediet, hetzij op langen, hetzij op korten termijn aan kerken, kloosters, ziekenhuizen, scholen, enz. De credieten op langen termijn worden verstrekt op een gewone schulbekentenis en betreffen hoogstens bedragen van f 50.000 à f 60.000, daar de emissiekosten bij eventuele uitgifte eener obligatieleening tot zulk een bedrag te zwaar drukken. Is echter het bedrag van dien aard, dat wel eene obligatieleening kan worden uitgegeven, dan verleen daartoe de bekende banken en commissiionairs hunne bemiddeling. De credieten op korten termijn worden door genoemde Maatschappij verstrekt in rekening-courant en betreffen dan gewoonlijk voorschotten op te ontvangen subsidie-gelden, schoolgelden, huren, enz. en voorts in den vorm van bouwcredieten, welke worden opgenomen naar gelang de bouw vordert. Waren de kerkelijke instellingen vroeger verplicht bij den aanvang van den bouw een obligatieleening te sluiten en leden zij dientengevolge renteverlies, doordat de gelden, welke niet direct benodigd waren, niet op den-

zelfden voet rendabel konden worden gemaakt, thans maakt genoemde Maatschappij het den credietnemers mogelijk, een crediet tijdens den bouw op te nemen, waardoor zij slechts rente behoeven te betalen over de opgenomen bedragen en dientengevolge een belangrijk bedrag aan rente besparen. Het opgenomen bouwcrediet wordt bij beëindiging van den bouw terugbetaald uit de opbrengst eener alsdan te sluiten obligatieleening. Credieten op korten termijn zijn niet aan bovengenoemd maximum bedrag gebonden. Ook kunnen bij de Maatschappij voor Kerkelijk Crediet beleeningen worden gesloten op Nederlandsche kerkelijke obligatiën, waardoor het vroegere bezwaar, hierin bestaande, dat de beleggers in kerkelijke niet officieel genoteerde obligatiën deze fondsen niet tijdelijk liquide konden maken, wordt ondervangen.

Teneinde de beschikking te verkrijgen over de middelen, noodig voor bovenomschreven financieringen, heeft de Maatschappij uitgegeven en geplaatst:

2 × f 500.000.— 5 pCt. schuldbrieven aan toonder
1 × „ 500.000.— 4½% „ „ „

welke alle in de officieele notering ter beurze van Amsterdam zijn opgenomen. Hierdoor worden de verhandelbaarheid en beleenbaarheid dezer stukken ongetwijfeld bevorderd.

Deze schuldbrieven, welke feitelijk indirecte kerkelijke obligatiën vormen, hebben bovendien dit voordeel, dat het risico, aan eene afzonderlijke kerkelijke obligatie verbonden, bij deze schuldbrieven verdeeld wordt, daar immers met de opbrengst van de schuldbrieven tal van kerkelijke instellingen worden gefinancierd; verder kunnen het gestorte kapitaal en de gevormde reserve nog als meerdere zekerheid worden aangemerkt.

Deze Maatschappij, welke een noodzakelijke functie in het kerkelijk credietwezen vervult, heeft zich sedert hare oprichting krachtig kunnen ontwikkelen. Zoo werd in 1929 aan 68 kerkelijke instellingen crediet verleend tot een bedrag van meer dan 2 miljoen gulden en bedroeg de netto-winst over het gestorte kapitaal ad f 100.000 in datzelfde jaar ruim f 42.000. Deze netto-winst is aangewend voor afschrijving van het geheele resteerende disagio op de drie genoemde schuldbrief-uitgiften, elk met een looptijd van 40 jaar, en vervolgens voor uitkeering, na eene belangrijke dotatie aan het reservefonds, van 6 pCt. dividend aan de aandeelhouders.

Volledigheidshalve dient vermeld, dat in verband met de toeneming der geplaatste schuldbrieven het gestorte kapitaal moet worden verhoogd en dientengevolge thans is opgesteld de inschrijving op f 100.000 aandelen dezer Maatschappij tot een koers van 103 pCt.

Op deze wijze zal de Maatschappij voor Kerkelijk Crediet het intermediair blijven tusschen die kerkelijke instellingen en particulieren, welke gelden beschikbaar hebben en die kerkelijke instellingen, welke op langen of korten termijn crediet behoeven. De gelden van eerstgenoemden zullen, tot een commercieel fonds herleid, steeds aan courantheid winnen, terwijl het crediet aan laatstgenoemden zich meer en meer zal baseeren op gezonde zakelijkheid.

De schuldbrieven der Maatschappij waren als volgt ter beurze genoteerd:

	1 Mei 1930	1929		1928	
		l. k.	h. k.	l. k.	h. k.
5 % schuldbrieven 1926	100½	99	100½	99½	101
5 % „ 1927	100½	99	100½	100	100½
4½% „ 1928/9	96	97	97	—	—

De risico-verdeeling, welke de Maatschappij voor Kerkelijk Crediet betracht, wordt wel eens vergeleken met die van een investment-trust. Dit is in zoverre juist, dat voor beiden ongeveer eenzelfde maatstaf voor risico-verdeeling kan worden aangelegd. De heer Meyerink komt in een interessant artikel over de Amerikaansche investment-trusts na de crisis, opgenomen in Econ.-Stat. Berichten d.d. 2 April 1930,

tot de conclusie, dat de investment-trusts, met eene ver-doorgevoerde en internationale risico-verdeeling zich tijdens de crisis het beste hebben gehouden. Ook de Maatschappij voor Kerkelijk Crediet, voorzover zij credieten aan het buitenland mag verlenen, verdeelt deze over verschillende landen.

Wat het risico zelf betreft, levert de effectenportefeuille eener investment-trust echter veel meer risico op dan de uitstaande vorderingen der Maatschappij voor Kerkelijk Crediet. Deze vorderingen zijn immers niet onderhevig aan koersschommeling, noch aan de kans van dividend-erving, welke gevaren wel aan een effecten-portefeuille verbonden zijn.

Kwamen de in Nederland uitgegeven kerkelijke leeningen vóór 1923 vrij sporadisch voor, na dit jaar zijn deze emissies sterk toegenomen, hetgeen moge blijken uit de cijfers, ontleend aan een artikel in het tijdschrift „de Kroniek”, d.d. 15 Januari 1930:

	1929	1928	1927	1926	1925
	(In duizenden guldens)				
Duitschland	14.290	13.497	7.257	7.245	15.970
Nederland	9.456	10.851	9.017	9.675	4.555
België	740	105	650	—	—
Polen	2.300	—	605	—	—
Hongarije	925	770	4.105	800	—
Oostenrijk	225	300	560	—	—
Italië	—	825	198	—	—
Zuid-Amerika....	—	—	2.100	—	—
Zuid-Afrika	—	—	700	—	—
Totaal in 5 jaren	27.936	26.348	25.192	17.720	20.525
	f 117.820.000				

Hieruit blijkt, dat, ofschoon het totaal bedrag van alle in Nederland uitgegeven obligatieleeningen over 1929 (180 miljoen gulden) aanmerkelijk minder was dan over 1928 (334 miljoen gulden), het totaal bedrag aan kerkelijke obligatieleeningen over 1929 in vergelijking tot 1928 is gestegen.

Kwam tot voor enkele jaren vrijwel geen enkele kerkelijke leening in de notering van de Officieele Prijscourant der Amsterdamsche beurs voor, zoo is dit aantal gedurende de laatste 2½ jaar dusdanig toegenomen, dat zelfs een afzonderlijke rubriek in de Prijscourant het overzicht zeer ten goede zou komen. De volgende kerkelijke leeningen, te zamen vertegenwoordigende een bedrag van f 18.605.000, zijn thans in de officieele notering ter beurze van Amsterdam opgenomen:

	1 Mei 1930	1929	
		L. K.	H. K.
<i>Binnenland:</i>			
5 % Zusters van Liefde	101½	99½	101½
<i>Buitenland:</i>			
7 % Abdij Nullius der Paters Benedict.	100½	98¾	101½
7 % Zusters Augustinessen.....	98¾	94¾	101
7 % Bisd. Trier	101½	99	103½
8 % St. Jozefstichting	103½	100	104½
7 % Marianhiller Miss.	98	97	100
7 % Marien Hosp. Lünen	96¾	95	98½
7 % Mathias Spital	97½	97½	98½
7 % Prosper Hospitaal.....	97½	97	101½
8 % Barm. Broeders van Trier.....	101½	99¾	104
8 % Zusters Dominicanessen	101½	99¾	101½
7 % Zusters H. Katharina.....	94½	95	96½
7 % R.K. Instell. Maatsch. Werk in Duitschland (Caritas Verband).	90½	89	90½
8 % Zusters Augustinessen.....	101½	—	—
8 % Schulschwester Speijer	101½	—	—
8 % Marienstift Ziekenverp.....	101½	—	—
8 % Zusters O. L. Vr.....	100½	—	—
7 % Marien Hosp. Düsseldorf	97¾	—	—
8 % St. Vincentius Stift.....	101	—	—

Al deze kerkelijke leeningen, welke in vergelijking met andere obligatieleeningen hoog zijn genoteerd, luiden in Hollandsche guldens, behalve de 7 pCt. R.-K. Instell. Maatsch. Werk in Duitschland (Caritas Verband), welke in dollars is gesloten.

Uit bovenstaande cijfers blijkt wel voldoende de toenemende beteekenis van het kerkelijk crediet hier te lande gedurende de laatste 5 jaar. Moge eene grondige en zakelijke behandeling van dit crediet, vooral

wanneer door uitgifte van obligatiën een beroep wordt gedaan op de openbare kapitaalmarkt, meer en meer algemeen worden toegepast, dan zal daarmee ongetwijfeld worden gediend en het belang van den geldgever en dat van den geldnemer.

Mr. L. W. M. OVERES.

DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1929.

II (Slot).

Bij het overzicht over de Nederlandsche Katoenindustrie in 1927 (Econ.-Stat. Ber., Jaargang 1928, pg. 338) zijn door schrijver dezes eenige beschouwingen gewijd aan het gebruik van kunstzijde in de katoenindustrie. Er waren toen nog geen gegevens beschikbaar omtrent dit verbruik in Nederland, doch naar aanleiding van de cijfers uit andere landen werd een maximum-verbruik van ca. 600.000 KG. per jaar niet onwaarschijnlijk geacht. In werkelijkheid heeft dit gebruik in de katoenweverijen gedurende 1928 volgens de Statistiek van Voortbrenging en Verbruik 432.000 KG. bedragen, welk cijfer eenigszins overeenkomt met de verhouding, die in andere landen tusschen het gebruik van katoen en kunstzijde bestaat.

In ditzelfde overzicht is toen door schrijver dezes gezegd, dat het verbruik van kunstzijde in de textielindustrie ook in de komende jaren waarschijnlijk geregeld zou toenemen, doch dat het de vraag was, of deze toeneming groot genoeg zou zijn om steeds de sterk toenemende productie van kunstzijde te kunnen absorberen. Het is ook werkelijk gebleken, dat zulks thans niet het geval is en dat sedert eenigen tijd de productie van kunstzijde grooter is dan de consumptie, zoodat zelfs tegen de thans vigerende lagere prijzen deze productie geen koopers vindt. Het is zeer waarschijnlijk, dat deze toestand slechts van tijdelijken aard is en dat de pessimistische verwachtingen, die men thans koestert omtrent de toekomst van de kunstzijde industrie evenzoo overdreven zijn als de optimistische stemming, die hieromtrent voor twee jaren nog heerschte. Het blijft een niet te weerspreken feit, dat zowel de verbeteringen in de kwaliteit der kunstzijde, alsook de prijsverlagingen een stimulerenden invloed op den afzet hebben en dat het wereldverbruik nog steeds toeneemt. De stijging der productie is echter in de laatste jaren wel heel snel gegaan en het is niet waarschijnlijk, dat de animo om thans nieuwe kunstzijdefabrieken op te richten of bestaande fabrieken uit te breiden, groot zal zijn, zoodat deze productie in de komende jaren wel veel minder snel zal stijgen en het evenwicht tusschen productie en consumptie misschien reeds vroeger bereikt wordt dan thans algemeen wordt verwacht. Dit zal natuurlijk ook veel afhangen van de conjunctuur in de katoenindustrie en hoewel deze thans overal wel zeer ongunstig is, moet men niet vergeten, dat de groote productiebeperking, die in de meeste landen plaats vindt, niet alleen de voorraden, doch ook het aanbod doet verminderen, zoodat geleidelijk wel weer betere toestanden zullen intreden.

De uitvoer van katoenen stukgoederen heeft, wat de landen van bestemming betreft, bedragen:

<i>Europa.</i>	Kg. netto gew.	Ter waarde v.
Groot-Brittannië	1.687.000	f 5.779.000
Noorwegen	545.000	„ 1.489.000
Denemarken	796.000	„ 1.917.000
Europeesch-Turkije	343.000	„ 811.000
België	185.000	„ 765.000
Duitschland	41.000	„ 98.000
Griekenland	82.000	„ 264.000
Bulgarije	19.000	„ 59.000
<i>Azië.</i>		
Ned. Oost-Indië	16.650.000	„ 53.483.000
Engelsch-Indië	2.346.000	„ 8.194.000
Overig Azië	2.050.000	„ 6.980.000
<i>Afrika</i>	3.292.000	„ 12.490.000
<i>Amerika</i>	1.031.000	„ 3.824.000

Deze uitvoercijfers zijn nog vrij normaal en indien

men deze oppervlakkig beschouwt, zou men licht tot de conclusie kunnen komen, dat de algemeene toestand in de katoenindustrie nog vrij bevredigend is. Bij de beoordeeling van deze cijfers moet men echter rekening houden met het feit, dat de vraag naar katoenen manufacturen gedurende de eerste helft van 1929 vrij bevredigend is geweest. In de herfstmaanden van het afgelopen jaar is deze vraag plotseling zeer sterk verminderd, doch waren toen nog verschillende orders geboekt, die geleverd en verscheept moesten worden, terwijl bij de uitvoeren naar Nederlandsch-Indië, waar over het algemeen nog het consignatie-systeem heerscht, de ontvanger dikwijls weinig invloed heeft op de hoeveelheid der hem in consignatie gezonden goederen, zoodat een wijziging in den markttoestand daar dikwijls eerst veel later tot uitdrukking komt in de uitvoercijfers van het moederland. Over het algemeen houdt deze verminderde vraag naar manufacturen natuurlijk verband met de groote prijsdaling van bijna alle landbouwproducten. Hierdoor is niet alleen de waarde van den uitvoer, doch ook de koopkracht in groote overzeesche gebieden sterk verminderd, zoodat men wel gedwongen was zijn inkoop te beperken. De revolutionnaire woelingen in China en de onbevredigende politieke toestand in Engelsch-Indië hebben in die landen dit proces verscherpt, terwijl men op Java nog te klagen had over een zeer droog seizoen, waardoor in verschillende districten de oogst mislukte en op andere plaatsen de opbrengst ver beneden de normale bleef.

In geheel Oost-Azië is de positie van de Europeesche industrie in de laatste jaren steeds slechter geworden. In Engelsch-Indië zijn vanaf 1. Maart 1930 de invoerrechten op katoenen manufacturen van 11 op 15 pCt. gebracht, terwijl de niet-Britsche manufacturen nog een extra invoerrecht van 5 pCt. moeten betalen. Deze laatste maatregel is op aandrang der Engelsch-Indische industrie genomen, om den steeds stijgenden invoer van Japansche manufacturen tegen te gaan en heet van tijdelijken aard te zijn, zoodat deze voorloopig alleen gedurende drie jaren zal gelden. Voor manufacturen van niet Britschen oorsprong is het minimum-invoerrecht bepaald op 3½ anna's per pond, waardoor de belasting op grove goederen, die hoofdzakelijk uit Japan komen, relatief nog hooger is. Voor de andere Europeesche landen, die manufacturen naar Engelsch-Indië exporteerden, is deze preferentie echter een ernstige factor, die zeker de concurrentie-mogelijkheid zal bemoeilijken. Trouwens ook voor Engeland is deze nieuwe regeling, die een grotere bescherming van de Engelsch-Indische industrie beteekent, zeer ongunstig, daar bij een eventuele vermindering van de Japansche invoeren deze Indische fabrieken daarvan waarschijnlijk het meest zullen profiteren en de invoeren van andere Europeesche landen, speciaal Italië, Nederland en Zwitserland, niet zoo groot zijn, dat daarin veel terrein te veroveren is. Als men in aanmerking neemt, dat tot 1919 de invoerrechten op manufacturen in Engelsch-Indië slechts 3½ pCt. bedroegen, en deze toen nog gecompenseerd werden door een accijns van gelijk percentage op de in dat land gefabriceerde manufacturen, is de toestand sedert dien tijd wel sterk veranderd en treft deze tariefverhooging wel dubbel ongelukkig in een periode nu door gebrek aan koopkracht de vraag toch al zoo gering is.

Ook de Japansche industrie blijft zich steeds verder uitbreiden en haar aandeel in den totaal-invoer van manufacturen op Java is in 1929 opnieuw toegenomen, terwijl deze concurrentie op de kleinere markten in de Buitenbezittingen zeer verscherpt is. Wat Java en Madoera betreft, zijn de totale percentages voor de invoeren van katoenen manufacturen van de drie grootste uitvoerlanden:

	1913	1928	1929
Nederland	45.07.	27.05	28.60
Engeland	45.01	26.73	23.77
Japan	0.28	26.56	31.05

De Japansche invoer is dus relatief opnieuw sterk toegenomen en bij beschouwing van de gedetailleerde cijfers blijkt, dat de industrie daar te lande zich ook, wat de soorten der ingevoerde goederen betreft, steeds blijft uitbreiden. In gebleekte goederen bijv. waarin voor enkele jaren de Japansche concurrentie nog van zeer weinig beteekenis was, zijn in het afgelopen jaar de invoeren van daar bijna verdubbeld en is het ook zeer waarschijnlijk, dat deze in de komende jaren verder zullen toenemen.

Op de Buitenbezittingen is trouwens ook door Japan verdere voortgang gemaakt. De totaal-invoer aan katoenen manufacturen bedroeg op de Buitenbezittingen in de laatste jaren gemiddeld f 40 miljoen tegen f 130 miljoen op Java, zoodat het best te begrijpen is, dat men begonnen is den invoer op Java, waar de groote importcentra ook veel grootere hoeveelheden kunnen gebruiken, te pousseeren. Nu echter een verdere uitbreiding van den Japanschen afzet op Java steeds moeilijker wordt, heeft men zich meer intensief op de Buitenbezittingen geworpen en is het aandeel van de Japansche invoeren op deze markten, dat in 1928 nog slechts 12.40 pCt. bedroeg, in 1929 tot 17.33 pCt. gestegen. Ook deze vooruitgang is hoofdzakelijk ten koste van de Engelsche invoeren geschied, zoodat het dan ook niet te verwonderen is, dat volgens de Board of Trade Returns de totale uitvoer van katoenen manufacturen uit Engeland naar Dutch East Indies (dus Java met Buitenbezittingen) gedaald is van 143 miljoen yards in 1928 tot 120 miljoen yards in 1929. Ook de eerste maanden van het loopende jaar wijzen op een verdere sterke vermindering van de Engelsche invoeren en de toestand in de Lancashire export-industrie is, speciaal wat stapels betreft, dan ook wel heel slecht geworden.

Aan dezen toestand heeft Dr. J. Wisselink in een extra-nummer van de Nieuwe Rotterdammer Courant van 2 en 3 Juli 1929 zeer uitvoerige beschouwingen gewijd. Hij komt daarin tot zeer pessimistische conclusies, tenzij ingrijpende veranderingen in systeem en organisatie worden ingevoerd. Tot nu toe is de toestand steeds slechter geworden en indien men niet spoedig andere maatregelen treft, zal het moeilijk zijn een gedwongen liquidatie van vele groote bedrijven te voorkomen.

Het is niet eenvoudig thans veel te zeggen over de vooruitzichten in de onmiddellijke toekomst. De momenteele toestand is absoluut onbevredigend, niet alleen hier te lande, doch vooral in Engeland en ook in de andere Europeesche landen, die katoenen manufacturen exporteerden. Zelfs uit Japan luiden de laatste berichten verre van gunstig; men heeft er de productie reeds sedert vele maanden ingekrompen, terwijl er thans gesproken wordt over een vrij ingrijpende loonsverlaging.

Bij de zeer sterk gedaalde prijzen van bijna alle landbouwproducten is de koopkracht van de groote gebieden, die katoenen manufacturen importeerden, zeer sterk gedaald en zijn de uitvoercijfers van deze landen heel wat kleiner dan eenige jaren geleden. Ten gevolge hiervan moet de invoer wel in dezelfde verhouding dalen en zolang de kostprijs van katoenen manufacturen relatief hooger blijft dan de gemiddelde prijs van deze landbouwproducten, zal men rekening moeten blijven houden met het feit, dat deze landen slechts kleinere hoeveelheden van deze manufacturen zullen kunnen blijven invoeren, waaruit dus een daling van het welvaartspeil ontstaat. Indien men aanneemt, dat deze lagere prijzen voor landbouwproducten slechts van tijdelijken aard zijn, is dit niet zoo erg en zal t.z.t. een prijsstijging weer een grooteren afzet van manufacturen ten gevolge hebben. Mocht echter blijken, dat deze prijsdaling van meer duurzamen aard is, zoo is een spoedige verbetering van den momenteele onbevredigenden toestand in

de katoenindustrie niet waarschijnlijk, tenzij het mogelijk zou zijn den kostprijs van manufacturen in dezelfde mate te verlagen. Zulks zal alleen mogelijk zijn door een verdere daling van de prijzen van ruwe katoen, gepaard met een verlaging van de productie-kosten, welke laatste verlaging alleen mogelijk is door verbetering der bedrijfsmethoden of door loonsverlaging, of door toepassing van beide middelen. In de laatste jaren behoort er eenige moed toe, om over de billijkheid van loonsverlagingen te spreken. Men moet echter niet vergeten, dat door de groote daling van de index-cijfers de toestand wel veranderd is en het argument van stijging in de kosten van levensonderhoud, dat in de jaren 1918/20 gebruikt werd om eischen tot loonsverhoging in te dienen, thans nog dezelfde waarde bezit en dus ook dienst kan doen om eventuele loonsverlagingen te motiveeren, indien werkelijk zoude blijken, dat de hier te lande betaalde loonen te hoog zijn in verhouding tot de geleverde arbeidsprestatie. Het is hier niet de plaats, om thans uitvoerig op deze kwestie in te gaan, doch als de tegenwoordige onbevredigende toestand van langen duur zoude blijken te zijn, zou men alle productie-verhoudingen tegenover het buitenland nauwkeurig moeten onderzoeken en het zoude dan zeker van struisvogelpolitiek getuigen, als de loonfactor, die in de katoenindustrie zoo belangrijk is, van te voren werd uitgeschakeld.

Bij de groote conjunctuurveranderingen, die in de laatste maanden hebben plaats gevonden, is het zeer waarschijnlijk, dat t.z.t. de cijfers van productie en uitvoer van de Nederlandsche katoenindustrie in het loopende jaar groote verschillen bij vorige jaren zullen aantonen en dat tijdelijk een inzinking ontstaat. Het is zeker te hopen, dat deze achteruitgang ten slotte nog zal meevallen en slechts van tijdelijken aard zal blijken te zijn, doch wat deze factoren betreft, zal veel afhangen van de bekwaamheid van de bedrijfsleiders en van de bereidwilligheid van allen, die bij deze industrie zijn betrokken, om zich zoo noodig bij veranderde omstandigheden aan te passen. Wat deze beide factoren betreft, geeft ook de ervaring in het verleden wel goede hoop voor de toekomst, zoodat ook bij schrijver dezes de verwachtingen minder pessimistisch zijn dan de tegenwoordige omstandigheden misschien wel zouden wettigen.

J. G.

WETTELIJKE REGELING VAN HET ACCOUNTANTSWEZEN.

I.

In de laatste jaren der 19e eeuw deed ook in ons land het accountantsberoep zijn intrede. Bij de ontwikkeling van dit beroep hier te lande heeft het Nederlandsch Instituut van Accountants (N. I. v. A.) de leiding genomen. Deze vereeniging werd opgericht in 1895. Daarbij diende het Engelsche Institute of Chartered Accountants, in 1880 reeds tot standgekomen, tot model. In 1906 scheidde zich de Nederlandsche Accountants Vereeniging (N. A. V.) van het Instituut af; in 1918 kwam echter de hereeniging tot stand.

In 1902 werd als tweede vereeniging de Nederlandsche Bond van Accountants opgericht. Andere vereenigingen volgden.

In 1917 had een fusie plaats tusschen twee vereenigingen, waarbij de naam van een dezer, Nederlandsche Broederschap van Accountants, bleef gehandhaafd. In 1922 ontstond de Nederlandsche Organisatie van Accountants door fusie van twee vereenigingen.

Deze vakvereenigingen houden zich alle bezig met de opleiding en het afnemen van examens. Sinds 1927 wordt door Instituut en Organisatie tezamen een federatief examen afgenomen.

Voorts zouden nog een tiental vereenigingen kunnen worden vermeld, welke zich, naar ik meen, niet

hebben toegelegd op de opleiding of op het afnemen van examens.

Van deze vereenigingen zijn er vier opgericht vóór 1918, zes na dat jaar.

Er is dus geen gebrek aan vereenigingen! Geen wonder dat uit de kringen der accountants, al sinds ongeveer 1903, voortdurend klachten zijn opgerezen over de nadeelige gevolgen van vrijheid, van ongebondenheid zelfs, en dat alleen van een wettelijke regeling heil wordt verwacht voor een gezonde ontwikkeling van het accountantswezen. Ook bij andere vrije beroepen stelt de Staat eischen ten aanzien van bekwaamheid en regelt, indien noodig, het toezicht. Datzelfde geschiedt, aldus wordt betoogd, met betrekking tot de uitoefening van het accountantsberoep, dat hooge eischen stelt aan kennis en bekwaamheid, zoowel als aan verantwoordelijkheidsgevoel. In het bijzonder het N. I. v. A. (met de N. A. V.) is onvermoeid werkzaam geweest voor de ontwikkeling van het beroep. Het is stellig voor een zeer groot deel aan de activiteit van deze krachtige vereeniging, en aan den onvermoeiden arbeid van hare voor-aanstaande leden, te danken, dat het accountantswezen in ons land zich zoo spoedig een eigen plaats heeft verworven, en dat het bovendien een eigen karakter heeft verkregen. De stuwkracht van het Instituut heeft steeds geweldig doorgewerkt.

Aan de opleiding is, terecht, voortdurend groote waarde toegekend. Maar herhaaldelijk zijn er stemmen op gegaan in de accountantswereld, erop wijzende dat bij de vereenigingsopleiding wel de practische zijde van het beroep ten volle tot haar recht komt; dat daarentegen het theoretische, het wetenschappelijke gedeelte der studie veel minder aanleiding kan geven tot tevredenheid. Reeds vóór 25 jaren werd de verwachting uitgesproken, dat ten slotte de opleiding voor accountant zou moeten worden ondergebracht bij het hooger onderwijs. Op den 2den Accountantsdag sprak Dr. D. Bos: „Wanneer aan een handelshoogeschool te Amsterdam de verschillende onderdeelen der accountancy werden onderwezen, examens werden afgenomen, hetzij door de hoogeschool, hetzij door den Staat, dan zou van zelf een geslacht van accountants opgroeien, dat naast de practische bekwaamheid ook de algemeene theoretische vorming zou hebben. Daardoor zou de stand worden verheven.”

In 1917 werd voor het eerst het examen Rekeningwetenschap aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rotterdam afgenomen. De accountants, die het diploma dier hoogeschool hebben verworven, hebben de „Vereeniging van Academisch gevormde Accountants” gesticht, welke zich uit den aard der zaak niet met opleiding bezig houdt. Begin 1930 is een aanvang gemaakt met de opleiding van accountants aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam. Verwacht zal wel mogen worden, dat te gelegener tijd ook de R.K. Handels-Hoogeschool te Tilburg zich met de opleiding van accountants zal gaan bezig houden.

Naar mijn gevoelen zal de opleiding zich stellig geleidelijk verplaatsen, althans voor het grootste deel, naar het hooger onderwijs. De veranderde economische structuur heeft de behoefte gebracht aan een nieuwe functie. Voor een goede uitoefening moet worden voldaan aan hooge eischen van bekwaamheid en zelfstandigheid van oordeel. Het nieuwe beroep krijgt een reputatie, trekt velen tot zich. Langzamerhand gaat, wanneer aan de ontwikkeling terecht belangrijke eischen worden gesteld, het hooger onderwijs zich met de opleiding bemoeien. Op den weg naar het accountantsdiploma zal men op den duur een doctoraal examen moeten passeeren.

Zou het echter geen onverantwoordelijke daad zijn, daardoor velen den pas af te snijden, die tegenwoordig het accountantsdiploma met behulp van particuliere opleiding en avondstudie kunnen verwerven? Mag

men zoovele ijverige, bekwame jongelieden dupeeren, die de gelegenheid tot het volgen van het hooger onderwijs missen?

Het is dan ook niet denkbaar, dat de vereenigingsopleiding binnen korten tijd geheel zal verdwijnen. De toekomst zal wel leeren, of zij zich op den duur zal kunnen handhaven, of dat zij alleen nog gedurende een vrij lange overgangperiode een taak heeft te vervullen.

In 1918 nu was een en ander reeds zoover gevorderd, dat er een Staatscommissie werd ingesteld met de opdracht, na te gaan, of, en zoo ja, op welke wijze een wettelijke regeling van het accountantswezen behoort te worden getroffen. Het wetsontwerp, opgesteld door deze Staatscommissie, berust op de volgende grondslagen:

1e. De uitoefening van het accountantsberoep is vrij.

2e. Er zijn register-accountants, ingeschreven in het vanwege den Staat gehouden accountants-register, en beëdigd door de Arrondissements rechtbank.

3e. Het diploma voor register-accountant wordt verkregen na het afleggen van een Staatsexamen, of het moet worden behaald aan een handelshoogeschool of universiteit, welker senaat de bevoegdheid is verleend dit diploma uit te reiken. (behoudens overgangsbepalingen)

4e. Het toezicht over de register-accountants wordt uitgeoefend door een Raad van Toezicht, benoemd door den Minister van Justitie.

Een eenvoudige en logische regeling! Er wordt verder gebouwd aan het in het maatschappelijk leven reeds gegroei.

De Memorie van Toelichting vermeldt, dat het stelsel van het ontwerp in sommige opzichten overeenkomt met de bestaande regeling van het beroep van advocaat. De vrijheid ten aanzien van de opleiding moet nog behouden blijven; in den overgangstijd, waarin het zwaartepunt der opleiding van de particuliere cursussen geleidelijk naar het hooger onderwijs wordt verlegd, mag er geen stagnatie komen in de toestrooming van jonge krachten, die zich tot ernstige studie willen zetten. Examen en studie zullen in de juiste richting kunnen worden geleid door het afnemen van het theoretisch gedeelte der examens zooveel mogelijk toe te vertrouwen aan de leerkrachten van het hooger handelsonderwijs en daarnaast, evenals bij de arts-examens, een voldoende aantal plaatsen van examinatoren te doen bezetten door wetenschappelijk gevormde practici, die dagelijks met de practijk in aanraking komen.

II.

Het is verbazingwekkend, hoe weinig aandacht aan dit in velerlei opzicht uitnemende ontwerp is gewijd in vakkringen. Men zou zeggen: het is bijna onopgemerkt gebleven. Dat is toch ook weer niet vol te houden; het heeft kennelijk zeer stimuleerend gewerkt voor het oprichten van *steeds nieuwe accountants-vereeningen!*

De Staatscommissie heeft één punt over 't hoofd gezien, nl. de kostenkwestie. De Regeering heeft verklaard dat aan het voorstel geen uitvoering kan worden gegeven, wegens de daaraan voor het Rijk verbonden kosten!

Zeker geen klemmend argument. Hoog zouden de kosten toch stellig niet behoeven op te loopen, welke gemaakt zouden moeten worden voor Raad van Toezicht en de examens. Deze kosten zouden gemakkelijk kunnen worden gedekt uit een inschrijvingsgeld, te heffen van de register-accountants en uit examen-gelden. Een „self-supporting”-regeling ware al zeer gemakkelijk te verkrijgen, met behoud van het ontwerp 1918.

De ontwikkeling gaat nu in vrijheid verder. Door de oorlogsomstandigheden, door den na-oorlogsch bloei en de dan volgende heftige depressie is de betekenis van het accountantsberoep sterk geaccentueerd. Misschien is in veel te snel tempo de betekenis duidelijk

geworden. De groote welvaart in het beroep heeft voorts natuurlijkerwijze haar magnetische aantrekkingskracht doen gevoelen.

Ongeorganiseerde beoefenaren van het beroep gaan zich vereenigen, nu het wetsontwerp 1918 is blijven rusten, en men niet weet, wat er te wachten is. De groote vereenigingen werken rusteloos verder aan de verhooging van het peil harer examens.

Daarnaast begint de academische opleiding een factor van betekenis te worden. Waar zal het zoo heen gaan?

In het jaarverslag van het N. I. v. A. (1922) is de opvatting neergelegd, dat het Instituut het tot zijn taak beschouwt, in zijn examen — het eenige middel voor de leden der vakvereeniging, die voor het overgrote deel geen tijd hebben voor publicatie hunner ervaringen, om hun steeds zich door de ervaring wijzigende inzichten kenbaar te maken — den norm aan te geven, ook voor hoogeschool en universiteit, van de eischen, welke uit het gezichtpunt van den vakman gesteld moeten worden. Bij het samenstellen van het ontwerp 1918 is overigens voldoende betekenis gehecht aan de eischen der practijk, zooals o.a. blijkt uit de verwijzing naar de arts-examens!

Het steeds toenemend aantal vereenigingen maakt den toestand toch wel heel verwarringwekkend en onbehaaglijk. De drie groote vereenigingen kunnen maar niet tot fusie komen; ten slotte gelukt het het boven reeds vermelde federatief examen van Instituut en Organisatie tot stand te brengen.

Bij beschikking van 2 Maart 1928 van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid is opnieuw een Staatscommissie ingesteld met de opdracht, van advies te dienen omtrent een regeling van het accountantswezen hier te lande. Deze commissie had zich o.m. uit te spreken over een ontwerp, opgesteld door Bond, Instituut en Organisatie.

Dit ontwerp is pas gepubliceerd als bijlage van het Verslag der Staatscommissie 1928, in Maart 1930.

Het vormt een merkwaardig contrast met het ontwerp 1918. Het staat er lijnrecht tegenover.

Beschouwde het ontwerp 1918 de taak der vereenigingen voor opleiding en examens als feitelijk afgelopen, het vereenigingsontwerp stelt de geheele regeling volledig in handen der vereenigingen.

1. Het register wordt gehouden door de vereenigingen; alleen de leden der drie vereenigingen kunnen worden ingeschreven.

2. Het accountantsdiploma wordt verkregen na het afleggen van een federatief examen, af te nemen op gezag der drie vereenigingen.

3. Het toezicht op de beroepsuitoefening wordt uitgeoefend door organen der drie vereenigingen.

4. De Regeering is vertegenwoordigd (door een minderheid) in de uitvoerende organen.

5. Zij, die in verband met overgangsbepalingen kunnen toetreden, worden, naar tijdsvolgorde der aanvragen, over de drie vereenigingen gedistribueerd.

Nadrukkelijk wordt aldus een monopoliepositie der drie vereenigingen geschapen, behoudens invloed der Regeering.

Het register is onverbrekkelijk vastgekoppeld aan de organisaties.

Wat tot nu toe in hoofdzaak is tot stand gekomen bij de particuliere vereenigingen wordt a.h.w. gefixeerd, wordt voor alle tijden vastgelegd.

Niets meer van een „eisch, dat de accountants-examens in hunne ontwikkeling verband blijven houden met de evolutie van het hooger handelsonderwijs”; niets van een „geleidelijk verplaatsen van het zwaartepunt der opleiding van de particuliere cursussen naar de hoogeschool- of universiteit-opleiding” (M. v. T. 1918).

Integendeel, degenen die in het bezit van het accountantsdiploma der Handelshoogeschool zijn, kunnen met behulp van de *Overgangsbepalingen* tot een der vereenigingen worden toegelaten, indien zij

„het beroep van accountant hebben uitgeoefend, in een omvang en op een wijze, welke voldoende vak-kennis en bekwaamheid waarborgen.”

Er wordt in het ontwerp geen plaats ingeruimd voor het academische accountantsexamen; dat te Rotterdam moet vermoedelijk verdwijnen; aan de mogelijkheid van het instellen van een accountants-examen te Amsterdam of te Tilburg is geen aandacht geschonken!

Het is interessant om na te gaan, met welk antwoord op de vragen, haar voorgelegd door den Minister, de Staatscommissie 1928 ten slotte is gekomen. Deze vragen werden opgesteld naar aanleiding van het vereenigingsontwerp, hetwelk de Commissie allereerst moest bezighouden.

Het zal wel niet te boud zijn te veronderstellen, dat er leden in deze Commissie zitting hadden, die niet waren vergeten, dat er reeds een Staatscommissie 1918 was geweest. Echter had de Commissie geen vrijheid, zich af te vragen in welke richting *principieel* de meest juiste oplossing zou moeten worden gezocht. Zij had slechts van advies te dienen omtrent de haar door den Minister voorgelegde vragen.

Wat moet er nu komen: een regeling als bij andere vrije beroepen, als geldt voor advocaten, voor medici?

Of iets geheel nieuws, een regeling, nauw aansluitend aan hetgeen door de vereenigingen tot nu toe tot stand is gebracht?

III.

Het Verslag der Staatscommissie-Accountantswelen 1928 is in Maart 1930 verschenen. De Commissie had op eenige vragen antwoord te geven met betrekking tot een regeling als in het vereenigingsontwerp was aangegeven, waarbij in het oog viel te houden, *„dat er aanleiding bestaat, zoodanige regeling zooveel mogelijk te doen aansluiten aan het in het maatschappelijk leven tot dusverre gegroeide, met behoud, voor zoover mogelijk, van de corporatieve zelfstandigheid der in het maatschappelijk leven opgekomen organisaties.”*

Voor de beantwoording der gestelde vragen moge worden verwezen naar het Verslag (Versl. en Meded. Afd. Handel en Nijverheid van het Dep. van Arb., H. en N., Jaarg. 1930 No. 2).

Het ontwerp der Commissie wijkt belangrijk af van het vereenigingsontwerp.

Allereerst doordat, in tegenstelling met het ontwerp der vereenigingen, de te regelen materie in het ontwerp der Commissie zooveel mogelijk in de wet zelve is opgenomen. De Commissie toch was van meening, dat een dergelijke regeling, welke een zoo groote verantwoordelijkheid en bevoegdheid in handen van het particuliere initiatief legt, niet tot stand mag komen zonder dat de Volksvertegenwoordiging zich ten volle over de materie zal kunnen uitspreken.

Een tweede belangrijk onderscheid is gelegen in de omstandigheid, dat het commissie-ontwerp veel meer dan het vereenigingsontwerp, een publiekrechtelijk karakter draagt. Bij het vereenigingsontwerp kan men slechts via het vereenigingslidmaatschap inschrijving verkrijgen. Het commissie-ontwerp gaat uit van de gedachte, dat de instelling van het accountantsregister een daad van den wetgever zal zijn; voorzover de vereeniging als houdster van het accountantsregister optreedt, vervult zij feitelijk geen andere rol dan die van mandataris der Overheid. Zou de samenwerking tusschen Overheid en vereeniging te eeniger tijd beëindigd worden, dan zou dat voor het accountantsregister geen gevolgen hebben. De Overheid zou er dan iets anders op moeten vinden om het register te doen voortzetten. De Commissie ziet in de organen, bij de uitvoering betrokken, Overheidsorganen, welke instelling en samenstelling in de wet zelve worden geregeld. De kwestie van samenwerking met het particulier initiatief is eenigszins op het tweede plan

gekomen. De Commissie voegt evenwel aan de beschouwingen over deze aangelegenheden toe, dat „zonder het baanbrekend en volhardend werk der oude organisaties, een regeling als thans wordt aangeboden, ten eenen male onmogelijk zou zijn geweest.”

Een derde verschilpunt betreft de omstandigheid, dat de verplichte eedsaflegging niet is overgenomen; geen „beëdigde accountants” doch „register-accountants”.

De verplichting tot geheimhouding in het beroep wordt door de wet voorgeschreven.

Verder heeft, met het oog op het gedwongen lidmaatschap en op den werkkring der op te richten vereeniging, de Commissie het noodig geacht, in bepaalde gevallen besluiten aan het oordeel eener hogere instantie te onderwerpen. Onaantastbaarheid van besluiten zou tot drukkende meerderheidsbeslissingen aanleiding kunnen geven, tegenover welke de minderheid machteloos zou staan.

In het ontwerp der vereenigingen was niet voorzien in een regeling van het civiel effect van de door handelshoogescholen of -faculteiten afgenomen accountantsexamens. Het commissie-ontwerp maakt inschrijving in het register op grond van het bezit van het accountantsdiploma, uitgereikt door instellingen van hooger onderwijs mogelijk. Bij de betrokken examens moet de medewerking worden ingeroepen van deskundigen buiten de faculteit of de hoogeschool, met het oog op de eischen der practijk, te benoemen door den Minister, bij voorkeur uit de leden van het Bureau der Examens van de op te richten vereeniging.

In het kort komt de voorgestelde regeling op het volgende neer:

1. Door de voorzitters van Instituut, Bond en Organisatie wordt opgericht een vereeniging „Nederlandsch Instituut van Registeraccountants”, welke het accountantsregister houdt.

Aan register-accountants is geheimhouding in het beroep voorgeschreven.

2. Het is strafbaar zich registeraccountant te noemen zonder te zijn ingeschreven.

3. De organen van het Instituut zijn: Raad van Beheer, Raad van Tucht, Raad van Beroep, Bureau der Examens en een Curatorium. (Bij den Raad van Beheer worden 3 van de 7 leden door den Minister benoemd, bij den Raad van Beroep 4 van de 7 leden).

4. Om te worden ingeschreven moet men het examen van het Instituut van Register-accountants, of een academisch accountantsexamen hebben afgelegd.

5. Het Instituut draagt alle kosten en is gerechtigd tot alle baten die aan de uitvoering der wet zijn verbonden. Van elk besluit, waarbij aan de leden een geldelijke verplichting wordt opgelegd, moet kennis worden gegeven aan den Raad van Beheer, die bevoegd is, dit te vernietigen, waarna natuurlijk beroep mogelijk is:

6. Overgangsbepalingen.

* * *

Een mooi stuk werk, dit verslag. Onophoudelijk krijgt men den indruk, dat het door een compromis tot stand is gekomen. Aan den eenen kant trekken de aanhangers van het ontwerp der vereenigingen; aan den anderen kant de voorstanders van een regeling in den trant van het ontwerp 1918. Toch is een goed sluitend geheel verkregen. Wanneer de voorstellen der Commissie 1928 inderdaad tot uitvoering komen, mag men stellig spreken van een deugdelijke, wel-overwogen regeling. Er is dan zeker aansluiting verkregen aan het *tot dusverre* in het maatschappelijk leven gegroeide. Maar bovendien, en dat is nog belangrijker, er kan worden *voortgebouwd*. Er is ruimte voor verderen, gezonden groei. Het is hier niet de plaats, op het detailwerk in te gaan; de finesses der examenregeling e.d. kunnen hier buiten beschouwing blijven.

Overgangsbepalingen zullen altijd, onder alle omstandigheden, moeilijkheden opleveren. De nota van het lid der Commissie J. H. Brandes houdt zich bezig

met bezwaren tegen de voorgestelde overgangsbepalingen.

Het is der Commissie niet gelukt met een fraaien naam voor den dag te komen! *Register-accountant*: niet nieuw (zie ontwerp 1918) maar ook niet mooi! Zal men weldra misschien ook van balie-advocaten spreken? Het terecht ingenomen ruime standpunt: het accountantsberoep is vrij, maakt de kwestie van den naam wel moeilijk. Men wil nu niet den naam accountant afnemen van hen die wel het beroep uitoefenen, doch geen register-accountant zullen kunnen worden. „Staats-accountant” zou ook niet onberispelijk zijn.

Ingeschrevenen in het accountantsregister worden van rechtswege lid van het Instituut, en uitsluitend registeraccountants kunnen leden van het Instituut zijn. Deze organisatie-dwang meent de Commissie niet te kunnen missen, omdat het Instituut van Register-accountants de kosten moet dragen, en daarvoor de financieele bijdragen der leden niet kan missen.

De kosten hebben het ontwerp 1918 doen vallen. Toch lijkt het mij wel heel omslachtig, de tenslotte ingewikkelde regeling 1928 in te voeren, omdat er anders kosten ten laste van den Staat zouden komen! Ook is de dekking der kosten weer niet volledig. Er is gedacht aan de kosten van examens, van opleiding, administratiekosten, enz. Maar hoe gaat het met de kosten van de accountantsopleiding aan handelsfaculteiten en -hoogeschoolen? Vallen die buiten de regeling, omdat ze zonder de wettelijke regeling van het accountantswezen ook al gemaakt worden? Het is kennelijk niet de bedoeling, dat het Instituut van Register-accountants in subsidies voor dergelijke instellingen zal bijdragen.

Nogmaals, een „self-supporting”-regeling ware zeker gemakkelijk te verkrijgen zonder dat behoefde te worden overgegaan tot een samenwerking tusschen Overheid en particulier initiatief in een vorm, die voor ons land feitelijk iets nieuws is, en waarvan de consequenties misschien niet zoo gemakkelijk zijn te overzien.

Eenige leden der Commissie hebben in het Verslag doen opnemen dat zij „vooralsnog de voorkeur geven aan het beginsel, waarop het ontwerp der Staatscommissie 1918 was opgebouwd, boven de corporatieve gedachte, die, overeenkomstig de aan de Commissie gegeven opdracht, aan de aangeboden regeling ten grondslag ligt”. Zij meenen die voorkeur niet te moeten motiveeren, en verklaren, zich overigens wel te kunnen vereenigen met het ontwerp.

Naar mijn meening moet inderdaad het Ontwerp dezer commissie aldus worden beoordeeld: De Commissie was niet vrij in het kiezen van het beginsel. Op een principieel niet het meest te verkiezen grondslag nu is een stelsel opgebouwd, waarmede zoowel de Overheid als het particulier initiatief gediend zijn en aan het moeilijke vraagstuk der regeling van het accountantswezen hier te lande een oplossing wordt gegeven, welke tenvolle bevrediging kan schenken, de mogelijkheid van een gezonde, natuurlijke verdere ontwikkeling open laat, en met alle belangen rekening houdt.

Tegenstellingen, die zich nog mochten doen gevoelen, zullen wel spoedig afslijten.

Laat ons hopen, dat al deze arbeid niet tevergeefs zal zijn geweest, en de wettelijke regeling van het accountants-wezen spoedig tot stand moge komen.

Rotterdam, 25 April 1930.

J. BRANDS.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE PARIJSCHЕ GELDMARKT EN DE BELASTINGVERLAGING.

Prof. B. Nogaró te Parijs schrijft ons:

Op het oogenblik worden er pogingen aangewend om de Parijsche geldmarkt weder haar vroegere plaats als een belangrijk internationaal financieel centrum te doen innemen en om tevens haar werk-

zaamheden in een nieuwe richting uit te breiden. In den loop van de negentiende eeuw had de stad Parijs als internationaal financieel centrum, vooral voor het plaatsn van leeningen, een groot aanzien verkregen, dat zij tot in 1914 had weten te behouden. De Fransche kapitalen waren ruimschoots voldoende voor de emissies van buitenlandsche effecten, terwijl daarentegen de transacties op korten termijn bijna uitsluitend te Londen plaats vonden.

Na den oorlog scheen de Parijsche geldmarkt haar internationale rol te moeten opgeven. De langdurige instabiliteit van het Fransche ruilmiddel had haar werkzaamheden gedurende langen tijd belemmerd en zelfs na de stabilisatie was de Regeering door de algemeene vrees voor een vlucht van het goud tengevolge van kapitaaluitvoer genoodzaakt, de gedurende den oorlog genomen restrictiemaatregelen te handhaven. Door de verliezen, die vele bezitters van Russische en andere buitenlandsche fondsen hadden geleden, was de sfeer voor hervatting van de uitgaven van buitenlandsche leeningen niet gunstig, terwijl de Fransche industrie door haar enorme vlucht en de koloniën gemakkelijk de vrijgekomen kapitalen — doordat de Staat niet meer behoefde te leenen — absorbeerden.

Intusschen beginnen de overvloedige geldmiddelen den terugkeer tot de vroegere politiek te billijken. De kapitaaluitvoer werd weder vrijgegeven, waardoor de Fransche kapitalisten in staat waren met het oog op de aanhoudende daling van den rentestand in Frankrijk hun geld in het buitenland uit te zetten. Tevens openbaarde zich in de financieele kringen te Parijs een streven om voor het overschot van de Fransche spaarpenningen belegging te zoeken door Parijs weder als internationaal financieel centrum te herstellen.

De betrouwbaarheid van het sindsdien officieel op goudbasis gestabiliseerde Fransche ruilmiddel verschaft aan de Parijsche kapitaalmarkt bovendien nieuwe faciliteiten, waardoor zij zich niet uitsluitend aan transacties op langen, doch tevens aan die op korten termijn kan wijden. De overvloedige goudvoorraad van de Bank van Frankrijk stelt haar in staat zonder risico de Londensche markt eenigszins te verlichten.

* * *

Voor een goed begrip van de draagwijdte van de genomen maatregelen of van de plannen in voorbereiding, is het van belang eerst in groote lijnen de tegenwoordige organisatie van de Parijsche markt aan te geven.

Het is wel niet noodig te herinneren aan de belangrijke plaats, die de Parijsche beurs en daarop weder de buitenlandsche fondsen vóór den oorlog innamen. Zij vertegenwoordigden, volgens een algemeen aanvaarde schatting, een waarde van Frs. 40 à 45 milliard, terwijl de totale waarde der genoteerde effecten ongeveer Frs. 110 à 120 milliard bedroeg. De jaarlijksche nieuwe besparingen werden op nauwelijks meer dan Frs. 4 milliard geschat, waarbij evenwel de door conversie vrijgekomen bedragen (ongeveer Frs. 1 milliard) kwamen. De inschrijvingen op buitenlandsche leeningen beliepen Frs. 1½ à 2 milliard van dit totaal bedrag.

Na den oorlog was het buitenlandsche effecten-bezit sterk gedaald, doordat de dienst der Russische leeningen (ruim een vierde van het geheel) was gestaakt en een groot aantal fondsen tot dekking van de Fransche inkoop in het buitenland waren verkocht. Na dien tijd deden de Fransche staat en de industriële ondernemingen van moederland en koloniën een beroep op de nieuwe besparingen. Evenwel moet men niet vergeten, dat de vlucht voor den franc gedurende den inflatietijd aankopen van buitenlandsche effecten had uitgelokt en dat een groot gedeelte hiervan, dank zij hun hooge koersen, nog vrij lang na de stabilisatie werden behouden, terwijl eenige nieuwe buitenlandsche leeningen (Belgische,

Oostenrijksche, Roemeensche, Duitse (Dawes-plan), Poolsche, Bulgaarsche) werden uitgegeven.

Men schat de buitenlandsche effectenportefeuille in Frankrijk thans op slechts Frs. 120 milliard (nauwelijks de helft van de vooroorlogse waarde) bij een op ongeveer Frs. 750 milliard becijferd roerend vermogen. Men ziet dan ook het vraagstuk onder de oogen om de Parijsche markt opnieuw voor buitenlandsche effecten open te stellen.

* * *

Maar men houdt zich echter vooral bezig met het vraagstuk om de Parijsche markt voor credieten op korten termijn tot ontwikkeling te brengen. De Banque de France beschikt over een groote deviezenportefeuille, d.w.z. zij bezit groote tegoeden in het buitenland, die men gedeeltelijk wil terugbrengen, ten einde te Parijs belegging voor deze middelen te vinden. De ruime kapitaalmarkt te Parijs en het buitengewoon lage disconto wettigen dit streven. De groote credietinstellingen hebben van den opbloei van het platteland gedurende de jaren na den oorlog geprofiteerd en zelfs in de kleinste dorpen agentschappen opgericht (de vijf grootste credietinstellingen beschikken over bijna 4000 agentschappen), waardoor de Fransche spaarpenningen steeds meer worden ge-centraliseerd.

Op het oogenblik bedragen de eigen middelen (kapitaal en reserves) der vijf grootste instellingen (Société Générale, Crédit Lyonnais, Banque Nationale de Crédit, Comptoir d'Escompte, Crédit Commercial de France) bijna Frs. 4 milliard en de deposito's Frs. 40 milliard (tegenover Frs. 2½ milliard in 1900 en Frs. 6 milliard in 1913, hetgeen zelfs in oude francs uitgedrukt een zekere vooruitgang beteekent). De wisselportefeuille van deze instellingen bedraagt Frs. 25 milliard.

Hierbij zij vooral vermeld, dat de acceptredieten, die vroeger bijna niet voorkwamen, in de laatste jaren snel zijn gestegen: voor de vijf reeds genoemde groote credietinstellingen namen zij van ongeveer Frs. 300 millioen in 1919 tot ongeveer Frs. 1600 millioen in 1929 toe. Hieruit blijkt wel het nieuwe streven van de Fransche markt als internationaal geldcentrum.

In dit verband dient te worden gewezen op de jongste schepping, de Banque des Acceptations. Deze bank met een kapitaal van Frs. 100 millioen, waarvan slechts een vierde is gestort, is ongetwijfeld bescheiden opgezet. Het belang van deze instelling ligt echter in de poging om als tusschenpersoon op te treden tusschen acceptanten en disconto-nemers. Want tot dusverre liet de inrichting van de Parijsche markt voor credieten op korten termijn niet toe, datgene tot stand te brengen, wat te Londen door de werkverdeling der banken mogelijk was, ondanks de door de Banque de France bij herdisconting verleende faciliteiten.

Men heeft ook getracht de prolongatie-transacties te vergemakkelijken, die op de beurs te Parijs (officiële beurs en coulissen) ongeveer Frs. 6 milliard per jaar absorbeeren, tengevolge van het verschil tusschen het aantal aankopen op prolongatie en het veel kleiner aantal blanco-verkoopén.

* * *

De voortdurende zorg ten aanzien van de ontwikkeling van de Fransche markt heeft zich in een politiek van geleidelijke belastingverlaging weerspiegeld.

De eerste maatregelen zijn tot stand gekomen bij de wet van 31 Juli 1929, die de Fransche maatschappijen op aandelen vrijstelt van de belasting op inkomsten, verkregen uit aandelen van buitenlandsche maatschappijen en die het stelsel van de registratie der buitenlandsche waarden facultatief heeft gesteld.

Voorts heeft de wet van 29 December 1929 het zegelrecht voor effectenemissies tot op de helft verlaagd; zij heeft de belasting op wisseltransacties opgeheven; zij heeft de jaarlijksche belasting voor over-

dracht van aandelen aan toonder en op naam met 20 pCt. verlaagd; zij heeft de overheids- en koloniale leeningen vrijgesteld van inkomstenbelasting.

Tenslotte heeft de jongste wet tot belastingverlaging de belastingen, die bovendien buitengewoon zwaar op het roerend bezit en de beurstransacties drukten, verlaagd: en wel de belasting op inkomsten uit roerend Fransch kapitaal van 18 op 16 pCt.; de belasting op inkomsten uit buitenlandsche effecten van 25 op 18 pCt.; de zegelrechten voor in de toekomst door de Fransche en buitenlandsche overheid uit te geven emissies met 50 pCt.; de nieuwe verlaging van de „taxe de transmission” tot 0.25 pCt.

Bij elkaar genomen, beteekenen deze nieuwe maatregelen een groot offer voor de begroting — ongeveer een milliard — indien men afgaat op de daling van de opbrengst op basis der tegenwoordige transacties. Maar men hoopt, dat zij de ontwikkeling der genoemde transacties zullen bevorderen.

AANTEKENINGEN.

Statistiek van Handel, Nijverheid en Verkeer te Rotterdam.

De Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam heeft met de uitgave van een driemaandelijksche publicatie, die een statistisch overzicht geeft van handel, nijverheid en verkeer te Rotterdam, een uitstekend werk verricht. Niet alleen omdat in deze publicatie, waarvan thans de eerste aflevering is verschenen, een samenvatting gegeven wordt van cijfers, die anders slechts verspreid aanwezig waren, maar tevens omdat men er gegevens in vindt, die of slechts moeilijk of in het geheel niet te verkrijgen waren en men zodoende een zeer volledig overzicht krijgt van den economischen toestand van Rotterdam.

Volgens de inleiding is deze uitgaaf opgezet als een publicatie van zuiver statistischen aard naast het jaarverslag der Kamer, zoodat de staten slechts van toelichting voorzien zijn, voor zoover dit tot goed begrip van de gegevens noodig is.

De statistiek vermeldt in de eerste plaats cijfers omtrent Rotterdam en omgeving en de Kamer heeft er zich van onthouden, om bij gebreke van bepaalde gegevens met betrekking tot eenig symptoom van economisch leven te Rotterdam, in plaats daarvan cijfers voor het geheele Rijk op te nemen. Zoodanige gegevens zouden immers slechts bieden wat eerder elders wordt gezocht, terwijl zij toch niets leeren omtrent Rotterdam en zijn welvaartsbronnen. Dit wil intusschen niet zeggen, dat alle gegevens, die zich over een ruimer terrein dan Rotterdam met omgeving uitstreken, zijn geweerd. Zij zijn dan echter uitsluitend beschouwd als middel tot vergelijking, teneinde een maatstaf te bieden, waarnaar de cijfers over Rotterdam zijn te beoordeelen. De Kamer heeft zich in dit opzicht niet gebonden aan een vasten stelregel, doch ten aanzien van elk onderwerp op zichzelf gestreefd naar een oplossing, welke haar het doelmatigst toescheen. Ten aanzien van het havenverkeer en den scheepsbouw heeft de Kamer, voor zoover dat mogelijk was, aandacht geschonken aan het geheele havengebied aan de monden van Rijn en Maas, van Dordrecht tot de zee bij Hoek van Holland, dat, zooals de Kamer reeds herhaaldelijk te kennen heeft gegeven, naar haar meening als een economische eenheid moet worden beschouwd (vg. Jaarverslag 1929, blz. 25, 26, 30 e.v.). Bij de betrokken staten is dat in ieder bijzonder geval aangegeven.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„The Economist” schrijft: De vrachten in de wilde vaart trokken gedurende de maand April iets aan, hoewel de marktendens onregelmatig was. Ons indexcijfer voor scheepsvrachten bedraagt 89.7, in vergelijking met 87.9 een maand geleden, hetgeen een stij-

ging beteekent van 2.1 pCt. Een jaar geleden stond ons indexcijfer op 115.3, terwijl het overeenkomstige cijfer voor April 1928 110.1 bedroeg. De volgende tabel toont de jongste bewegingen van de verschillende groepen:

Datum	Europeesche wâteren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis							
(Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. " 1920	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Dec. 1927	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Dec. 1928	122,1	131,3	125,6	126,8	127,4	156,7	131,7
April 1929	117,7	120,5	118,4	106,3	114,7	113,9	115,3
Mei " "	119,6	115,6	122,6	109,0	112,6	99,7	113,2
Juni " "	124,6	106,4	118,2	104,0	101,0	89,0	107,2
Juli " "	131,1	100,2	121,5	106,3	104,7	97,9	110,3
Aug. " "	125,5	99,6	115,6	117,0	104,7	108,0	111,8
Sept. " "	129,7	99,9	112,3	115,3	100,4	107,7	110,9
Oct. " "	130,4	98,3	103,1	117,4	95,1	106,8	108,5
Nov. " "	124,9	96,9	97,6	110,7	91,6	94,4	102,7
Dec. " "	117,3	95,5	94,6	109,0	93,4	91,7	100,3
Januari 1930	104,2	94,2	95,1	99,8	85,2	88,1	94,4
Februari " "	98,1	92,6	95,5	93,4	78,9	75,7	89,0
Maart " "	96,3	87,7	91,9	94,2	77,8	79,2	87,9
April " "	94,4	91,2	95,9	94,8	76,3	85,5	89,7

De eenige verbetering van betekenis gedurende de afgelopen maand was de belangrijke stijging van de thuisvrachten van Zuid-Amerika. De bevrachtingen namen niet veel in omvang toe, maar, tengevolge van de sterke terugtrekking van tonnage in den laatsten tijd, was het aanbod van losse booten te La Plata iets minder. De graanvrachten van Noord-Amerika en Australië waren eveneens iets vaster. De uitgaande kolenvrachten gaven anderzijds voor de meeste bestemmingen weder een daling te zien. De veranderingen gedurende de afgelopen maand van het indexcijfer van elke groep en sub-groep blijken uit de volgende tabel: het cijfer 100 stelt telkens het gemiddeld niveau gedurende de periode 1898-1913 voor:

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	102,7	- 1,9
" " " thuisvracht.....	121,0	- 4,8
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	94,3	- 1,0
" " " thuisvracht.....	94,9	- 2,1
Noord-Amerika.....	91,2	+ 3,5
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	109,8	- 7,8
" " " thuisvracht.....	82,1	+ 15,8
Indië; uitgaande vracht.....	109,5	..
" " " thuisvracht.....	80,2	+ 1,3
Het verre Oosten, enz.....	76,3	- 1,5
Australië.....	85,5	+ 6,3

De laatste tabel toont de verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913:

Maand	1927	1928	1929	1930
Januari.....	118,59	98,47	109,6	81,2
Februari.....	120,54	94,33	106,7	76,5
Maart.....	118,58	93,17	102,6	75,5
April.....	111,06	94,59	90,1	77,1
Mei.....	111,41	93,79	97,3	
Juni.....	106,54	91,29	92,1	
Juli.....	101,61	93,73	94,8	
Augustus.....	105,51	98,17	96,1	
September.....	107,51	99,54	95,3	
October.....	105,78	103,93	93,3	
November.....	106,27	110,94	88,3	
December.....	102,31	113,17	86,2	
Jaarl. gemiddeld.	109,64	98,8	96,8	

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1930 No. 1 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Het indexcijfer van de groep textiele goederen bleef ongewijzigd 170.

Van de groep levensmiddelen was de prijs van Rangoon rijst hooger en enkele andere artikelen een fractie lager. Het indexcijfer bleef onveranderd 147.

Ook het indexcijfer van de groep metalen ad 139 en dat van de groep chemicaliën en verfstoffen ad 140 behoefde niet gewijzigd te worden.

Het indexcijfer van de groep diversen daalde met een punt tot 159. Enkele prijzen waren een fractie lager. Het indexcijfer van den geheelen invoer bleef ongewijzigd 153.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten. Niet één product is in Januari ten opzichte van December in prijs gestegen. De indexcijfers van 4 producten, nl. katjangolie, cacao, copra en koehuiden bleven in Januari constant. De zestien overige producten zijn meer of minder sterk in prijs gedaald.

De grootste prijsdalingen werden geconstateerd bij: citro-nella-olie, waarvan het indexcijfer daalde van 76 in December tot 64 in Januari; het indexcijfer voor djarakpitten daalde in dezelfde maanden van 145 tot 132; dat voor kapok van 131 tot 116 en maïs (in de tweede hand te Batavia) van 219 tot 185.

Het indexcijfer voor den geheelen uitvoer bedraagt 105 tegen 111 in December en 120 in November. De val van het indexcijfer met 15 punten in twee maanden tijds is opmerkelijk.

Het algemeen indexcijfer van in- en uitvoer tezamen daalde van 144 tot 143.

Dit algemeen indexcijfer heeft geen andere beteekenis, dan dat het het gemiddelde prijsverloop voorstelt van de 92 met name genoemde producten.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	
1923.	207	163	174	170	169	180	150	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	
1926.	185	157	151	153	169	165	137	
1927.	174	148	149	149	173	160	130	
1928.	172	149	141	144	162	155	127	
Januari 1929.	171	150	143	143	166	156	126	
Februari " "	172	151	140	143	166	156	127	
Maart " "	172	149	144	143	166	156	130	
April " "	172	148	142	140	166	155	124	
Mei " "	172	148	142	145	164	156	127	
Juni " "	172	148	142	145	162	156	123	
Juli " "	172	149	142	145	162	156	127	
Augustus " "	172	148	142	142	163	155	124	
September " "	172	149	141	142	163	155	123	
October " "	172	150	140	141	161	154	121	
November " "	171	148	141	141	160	154	120	
December " "	170	147	139	140	160	153	111	
Januari 1930.	170	147	139	140	159	153	105	

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Het indexcijfer van de serie inheemsche artikelen steeg met 3 punten tot 166 in Februari.

De prijzen van varkensvleesch waren hooger in verband met de feestten, die op het Chineesche Nieuwjaar plegen te volgen. De prijs van kippeneieren bedroeg f 0.76 per 10 stuks tegen f 0.66 in de vorige maand. De hoogere eieran-prijs moet mede worden toegeschreven aan de op komst zijnde Lebaran (einde van den Mohammedaanschen vastentijd 2 Maart).

Het indexcijfer van de serie uitheemsche artikelen bedroeg 145 tegen 146 in Januari.

Het indexcijfer van den geheelen kleinhandel, in en uitheemsche artikelen tezamen, bedroeg 155 tegen 154 in de vorige maand.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch ¹⁾	Uit- heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
Februari 1929 ..	165	145	155	153
Maart ..	166	145	155	154
April ..	164	145	154	152
Mei ..	161	145	153	151
Juni ..	160	146	153	151
Juli ..	158	145	152	149
Augustus ..	160	144	152	150
September ..	160	144	152	150
October ..	161	143	152	150
November ..	162	144	153	151
December ..	163	145	154	153
Januari 1930 ..	163	146	154	153
Februari ..	166	145	155	154

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

Pasar-prijzen. De prijzen van padi en beras zijn in Januari 1930 ongeveer even hoog als in December 1929.

De maisprijzen zijn aanzienlijk gedaald; bedroeg de prijs in December voor maïs No. I nog f 6.09 per picol, in Januari daalde de prijs tot gemiddeld f 5.53.

De prijzen van cassave, gaplek, bataten en katjang kedelce waren daarentegen in Januari hooger dan in December daaraan voorafgaande. De prijs van cassave No. II bedroeg f 1.55 per picol in Januari tegen f 1.46 in December, bataten No. II f 1.54 per picol tegen f 1.33 in de voorafgaande maand.

BOEKAANKONDIGING.

Acceptcrediet, door Dr. A. Houwink, Amsterdam, N. V. H. van der Marck's Uitgevers Mij. — 1929.

Een vlot en serieus geschreven boek, dat een actueel, interessant onderwerp behandelt. Ziedaar, in het kort, de indruk, dien men van bovenaangehaalde monografie na de lezing ervan behoudt.

Niemand echter, en ook niet de schrijver van dit werk, is onfeilbaar. Zoo hier en daar vallen wel enkele critische marginalia te maken; had men een wat logischer gedachtengang, een iets uitvoeriger betoog mogen verwachten. Mij viel bij voorbeeld op, dat reeds dadelijk in het eerste hoofdstuk, pag. 11, bij de groeponderscheiding van het wisselmateriaal, in de eerste plaats het credietpapier, in de tweede plaats de goederenwissels worden genoemd. Deze rangorde is onlogisch en onhistorisch; naar zijn oorsprong en naar zijn innerlijke beteekenis was de wissel steeds in de eerste plaats een goederenwissel; de financieringswissel is in den grond der zaak niet anders dan een wettig verklaarde bastaard, die, het zij hier onmiddellijk erkend, zich ondanks zijn vitium originis, dat in sommige gevallen wel weer eens merkbaar wordt, een belangrijke en eervolle plaats in de financiële wereld heeft weten te veroveren. Het ware m.i. juister geweest, dit onderscheid duidelijker te doen uitkomen; te eerder, omdat de schrijver zijn werk een economische en *bankpolitieke* beschouwing noemt. Welnu, in de bankpolitiek is het maken van dit principieele onderscheid tusschen de beide soorten van wissels meer dan elders noodig. Schrijver geeft echter blijk, hiervoor gevoel te bezitten, wanneer hij schrijft: „de selfliquidating-eigenschap, welke karakteristiek is voor den warenwissel, ontbreekt bij het credietpapier te eenenmale . . .” In de regels, gewijd aan het credietaccept ten bate van industriële ondernemingen, wordt dit nogmaals aangetoond (pag. 66—67): Het is daarom te meer te betreuren, dat niet van den aanvang af wat meer nadruk is gelegd op

de, van financieel-economisch en banktechnisch standpunt althans, onwettelijke minderwaardigheid van het credietaccept in vergelijking met het goederenaccept.

Een andere opmerking: op de pagina's 134 en 136 wordt met een zéér kort woord gesproken over de door De Nederlandsche Bank sinds 1926 aan enkele huizen en instellingen verleende faciliteit van belemmering van wissels voor korte perioden. Deze faciliteit was wel van een zeer bijzondere beteekenis voor de ontwikkeling van de Amsterdamsche accept- en discontomarkt; er had daarom, m.i., wat meer aandacht aan geschonken kunnen worden, en zij had een niet-onbelangrijke plaats kunnen innemen in Hoofdstuk II, paragr. 3.

Op pag. 141 spreekt de schrijver de meening uit, dat niet alleen de wisselmakelaars, maar ook de banken en bankiers wat meer propaganda voor belegging in wissels moesten maken bij de particuliere geldgevers; hij geeft hierdoor blijk van een zeer groot, misschien iets te optimistisch vertrouwen in de gedesinteresseerde bedoelingen der bankiers; hun propaganda toch zou er op neerkomen, dat een deel hunner depositos, aan hun controle onttrokken, direct belegd wordt in disconto's. Hoe wenschelijk dit ook in sommige opzichten moge zijn, hoe waar het ook is, dat de bankiers daarmee indirect, door een verruiming van de mogelijkheid tot ontwikkeling van Amsterdam als accept- en discontomarkt, hun eigen bredere belangen zouden dienen, geloof ik toch, dat de schrijver zich — helaas — in de mentaliteit vergist.

Dit — en eene kleine aanmerking op germanismen als „grondstukken” voor terrein of vast goed — zijn echter slechts onbeduidende marginalia bij wat in zijn doorwerktheid, practische bruikbaarheid, structuur en strekking een werkelijk *goed* boek is, dat men gaarne in breederen kring dan alleen in die van vakmensen in bankwezen en geldmarkt zou willen zien.

W. C. POSTHUMUS MEYJES.

Arnhem, 26 Maart 1930.

The Stock Market Crash — and After by Prof. Irving Fisher. (New-York — London; The MacMillan Co. 1930. Prijs 10/6).

Prof. Irving Fisher is ongetwijfeld een van de eersten, zoo niet de eerste, die over de jongste beurscrisis in de Vereenigde Staten heeft geschreven, want reeds op 15 December beëindigde hij zijn boek, dat den bovenstaanden titel draagt. Een bezwaar zou kunnen zijn, dat de crisis op dat tijdstip nog te kort tot het verleden behoorde om deze in haar geheel te overzien, omdat slechts die bronnen konden worden gebruikt, die op dat oogenblik beschikbaar waren. Daarentegen is het volgens den schrijver een voordeel, dat de indrukken en herinneringen nog versch in het geheugen liggen, hoewel het te vroeg is om tot vaststaande conclusies te komen.

De voornaamste beteekenis van dit boek is dan ook, dat het op een heldere wijze de voorgeschiedenis van de Amerikaansche beurscrisis beschrijft. En deze is niet zoo gemakkelijk te overzien, maar niettemin zeer belangwekkend. Dat de aandelenmarkt even vóór de crisis een niveau bereikte, dat tweemaal zoo hoog was als in 1926 en viermaal zoo hoog als in 1913, typeert wel de sterke koersstijging in 1929. Maar deze uiterlijke kenteekenen hadden hun oorzaak in het economisch leven zelf. Prof. Fisher noemt vier redenen, die een stijging van het koerspeil in de laatste jaren rechtvaardigden.

In de eerste plaats is de politiek van de Amerikaansche ondernemingen erop gericht om niet alle winsten uit te keeren, zoodat een groot gedeelte in de onderneming blijft en daar accumuleert op samengestelde interest. Verder verwachtte men toenemende winsten in verband met den technischen

voortgang van de industrie. Voorts meende men, dat aan deze winsten minder risico was verbonden dan vroeger als een uitloei van de onderzoekingen naar belegging in aandelen en obligaties, die ten voordeele van de eersten waren uitgevallen. Ten slotte is de basis, waarop men het rendement van aandelen disconteert, verlaagd. Deze verlaging vloeit voort uit de mogelijkheid om het risico over verschillende fondsen te verdeelen, bijv. door deelneming in een investment trust, waarvan de schrijver zich een voorstander betoont. Dientengevolge speelt de risico-factor een veel geringere rol dan vroeger, waardoor de aandelen op een veel hoger niveau zijn gekomen. Volgens Prof. Fisher is dit ook een reden, waarom het koersniveau niet meer zal dalen tot dat van vroegere jaren, tenzij zich buitengewone omstandigheden voordoen. Wat dit laatste betreft, wordt op de goudschaarschte gewezen. De jaarlijksche toevoegingen aan den bestaanden goudvoorraad zijn te gering om aan de vraag naar goud, voortvloeiende uit een vergroote productie, te voldoen. De mogelijkheid van een goudcrisis met als gevolg een depressie is niet uitgesloten, maar dit gevaar kan afgewend worden, indien bijtijds een verstandige bankpolitiek en goudcontrlé wordt toegepast.

Wanneer de toestand in de Vereenigde Staten nauwkeurig onderzocht wordt, zal blijken, dat alle vier genoemde factoren aan het werk waren om de koersen van de aandelen in de jaren, voorafgaande aan de crisis van 1929, te doen stijgen.

De factoren, die tot de crisis hebben geleid, vloeiden dus niet voort uit een depressietoestand, maar uit een ongevenaarden voorspoed. Juist de geweldige beleggingsmogelijkheden, mogelijkheden van toekomstige dividenden en winsten, die niet illusorisch, maar reëel waren, veroorzaakten een ongewone begeerte om te beleggen, en het publiek trachtte meer en meer effecten te koopen met geleend geld, waardoor de makelaarsleeningen abnormaal aangroeiden.

Op grond van de aanzienlijke stijging van de bedrijfswinsten gedurende de hausse der laatste jaren, is Prof. Fisher van meening, dat tusschen $\frac{2}{3}$ en $\frac{3}{4}$ van de stijging van de aandelenkoersen in de periode van 1926 en Sept. 1929 gerechtvaardigd was.

De voornaamste schuld van de crisis lag echter bij het credietstelsel met name bij de geldpolitiek van het Fed. Reserve stelsel. Na den oorlog heeft de Fed. Reserve Board het disconto laag gehouden om de aantrekking van goud uit Europa te verhinderen. Ook toen in de periode van 1927—1929 de aandelenkoersen sterk stegen, heeft de Board deze politiek gehandhaafd, ten deele om den bovengenoemden reden, ten deele om het bedrijfsleven goedkoop geld ter beschikking te stellen. Maar juist deze periode heeft zich gekenmerkt door groote uitvindingen, die nieuwe winstmogelijkheden openden. In zoo'n periode behoort de rentevoet hoog te zijn, want indien er een groote marge bestaat tusschen het rendement, dat de belegger kan verkrijgen van zijn aandelen en de rente, waartegen hij kan leenen, zal hij geneigd zijn om steeds meer te leenen. Deze situatie deed zich in de laatste jaren in de Vereenigde Staten voor, waardoor de speculatie sterk werd aangemoedigd, ondanks de pogingen van het Federal Reserve System om de stijging van de makelaarsleeningen tegen te gaan.

Maar de schrijver erkent, dat het heel gemakkelijk is om achteraf critiek te leveren, en wijst anderzijds op het verstandige beleid van den Federal Reserve Board tijdens de crisis, waardoor de banken liquide waren en geldschaarschte werd voorkomen.

H. M. H. A. VAN DER VALK.

Het Gedenkboek van De Javasche Bank 1828—24 Januari—1928 door L. de Bree, Tweede Deel (G. Kolff & Co., Weltevreden).

In het nummer van dit weekblad van 13 Februari

1928 werd het eerste deel van het gedenkboek van De Javasche Bank aangekondigd, verschenen den 24sten Januari van dat jaar, den dag waarop De Javasche Bank haar 100-jarig bestaan herdacht.

Thans is het tweede, tevens laatste deel van dit standaardwerk verschenen. De heer L. de Bree, die in opdracht van President en Directeuren ook het eerste deel schreef, behandelt thans in een viertal hoofdstukken (420 blz.) achtereenvolgens het 4e octrooi (1860—1870), het 5e octrooi (1870—1881), het 6e octrooi (1881—1891) en het 7e octrooi (1881—1906). „Hiermede”, zegt de schrijver, „is de ons gestelde „taak, het schrijven van een geschiedenis van De „Javasche Bank, als afgelopen te beschouwen. Met „het jaar 1906 vangt een nieuw tijdperk voor De „Javasche Bank aan, hetwelk voor eene volledige be- „schrijving met gebruikmaking van alle — ook in het „geheim archief berustende — stukken, nog niet in „aanmerking kan komen. Eene dergelijke beschrijving „dient derhalve aan de toekomst te worden overge- „laten”. En in een slotbeschouwing wordt dan nog een beknopt overzicht gegeven van eenige belangrijke gebeurtenissen, van invloed op de verdere geschiedenis van de Bank, welk overzicht gebaseerd is op algemeen bekende gegevens.

Behalve de laatste 15 à 20 bladzijden dezer slotbeschouwing, is dit tweede deel in opzet en inhoud dus geheel gelijksoortig aan het eerste en evenzeer een aanwinst voor ieder, die belangstelt in De Javasche Bank, Nederlandsch-Indië en hunne geschiedenis. Ook in uitvoering doet deze tweede band voor de eerste niet onder.

De spoedige voltooiing van het werk is zeker een bijzonderen gelukwensch waard.

Mr. J. WESTERMAN HOLSTIJN.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Journal of International Law. — Concord, N.H., Jan. 1930.

Ch. Ch. Hyde, The interpretation of treaties by the Permanent Court of International Justice; *M. O. Hudson*, The eighth year of the Permanent Court of International Justice; *J. S. Reeves*, The Hague Conference on the codification of International Law; *J. B. Scott*, Nationality: Jus soli or Jus sanguinis; *R. W. Hale*, Territorial waters as a test of codification; *E. D. Dickinson*, The closure of ports in control of insurgents; *E. G. Trimble*, Violations of maritime law by the allied powers during the world war.

The Economic Journal. — Londen, Dec. 1929.

Prof. D. H. Macgregor, Joint stock companies and the risk factor; *M. H. Dobb*, A sceptical view of the theory of wages; *W. H. Clegg*, Central banking in South Africa; *J. Martin*, Group administration in the Witwatersrand; *M. Ginsberg*, Interchange between social classes; *E. F. Wise*, The history of the Ministry of Food.

De Economist. — Haarlem, Januari 1930.

Dr. Ir. L. Hamburger, Een nieuwe weg voor conjunctuur-onderzoek, een nieuwe richtlijn voor conjunctuur-politiek; *Mr. H. A. van Nierop*, De Octobercrisis; *J. Smid*, De vaststelling der pacht van overheidswege.

Journal des Économistes. — Parijs, 15 Jan. 1930.

E. Payen, Les innovations financières de la fin de 1929; *P. Cauboue*, Du risque en matière de banque; *Dr. L. J. Dvorak*, La réforme monétaire en Tchécoslovaquie; *C. de K.*, La Pologne et la Convention sur la suppression des restrictions à l'exportation et l'importation; *O. Pichot*, Revue de l'Académie des Sciences morales et politiques; *B. D. L. L. E.*, La Ligue du Libre-échange.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Ill., Dec. 1929.

C. Gini, The theoretical bases of economic policy; W. T. Ham, The salaried men's organizations in Germany; J. M. Cassels, Fruit distribution in the Canadian West; C. B. Hoover, Brokers' loans and bank deposits; Ch. W. Cobb, Some statistical relations between wages and prices.

De Naamlooze Vennootschap. — Amsterdam, 15 December 1929.

Prof. Mr. E. J. v. d. Heyden, Het lot hersteld; A. B. A. van Ketel, Ueberfremdung; Prof. Mr. G. Russel, Vrijwillige aangiften van ontdoken belasting in Nederland en Engeland; Mr C. van Nispen tot Sevenaer, Artikel 1401 B.W. als bescherming der crediteuren eener N.V. in het bijzonder der Eenmansvennootschap; Drs. A. M. Groot, Planborden; G. M. J. van Roessel Jr., Het personeel eener Naamlooze Vennootschap en de forensenbelasting.

Idem. — Amsterdam, 15 Januari 1930.

Mr. H. Schaapveld, Borgstellingen voor Naamlooze Vennootschappen; Mr. H. Mulderije, De vrijstelling van zegelrecht voor effectenhandelaren; M. J. H. Smeets, De beteekenis van de ramingen in den ramingstaat en in het maandelijksch overzicht van de Rijksmiddelen; Drs. A. M. Groot, Research werk; E. van Hinte, Moderne concentratie; G. M. J. van Roessel Jr., Wanneer moet een Naamlooze Vennootschap, welke in het bezit is van eene Hinderwetsvergunning, eene nieuwe vergunning aanvragen?

Political Science Quarterly. — New-York, December 1929.

V. G. Simkhovitch, Approaches to history. I; E. S. Mason, Blanqui and communism; G. Bielschowsky, War indemnities and business conditions II; P. F. Brissenden and C. O. Swayzee, The use of the labor injunction in the New-York needle trades I; E. P. Chase, House of Lords reform since 1911.

Revue d'Économie Politique. — Parijs, Nov.-Dec. 1929.

J. Dessirier, Oscillations boursières, oscillations économiques; E. Antonelli, La doctrine socialiste; Bye, L'oeuvre scientifique de quelques économistes étrangers: 3e Arthur — Cecil Pigou; R. Courtin, Le développement de la politique commerciale de la Société des Nations; M. Aucuy, L'organisation scientifique du travail d'un congrès à l'autre.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, December 1929.

Bevat o.a.:

Dr. J. Timbergen, Kopen op afbetaling; Dr. Ir. Th. van der Waerden, Technies-ekonomies overzicht, XXXIX; A. H. Gerhard, Jeugdzorg, jeugdbeweging, jeugdorganisatie, II (slot); Ad Interim, De dertiende internationale Arbeidskonferentie; J. v. d. Wijk, De lijn van Bonger; W. A. Bonger, Mijn lijn niet! J. J. de Rooze, Politieke crisis in België; W. H. Vliegen, De Socialistische Arbeiders Internationale.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Dec. 1929.

H. v. Velthoven, De Coöperatieve Roermondsche eiermijn; G. Smits, De mijnbouw in Zuid-Slavië; Prof. Dr. H. Blink, Ceylon als economisch gebied.

Idem. — 's-Gravenhage, 15 Jan. 1930.

Prof. Dr. H. Blink, Trans-Jordaan; L. Bouma, Bodemgebruik en bevolkingsgroei in West-Friesland; Dr. S. Gargas, De handelsbetrekkingen tusschen Finland en Nederland na den wereldoorlog.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN APRIL 1930.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen.. f 4.324.835,—
zijnde:

Nederland

Gem. Tilburg f 2.500.000

4½ % obl. à 98½ %..... f 2.468.750

Nederlandsch-Indië

Gem. Medan f 1.372.000

5 % obl. à 99¼ % ..... f 1.361.710

Gem. Medan f 500.000 5½ %

obl. à 98¾ %..... f 494.375

Bank- en Credietinstellingen..... f 2.842.000,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Friesland-Holland Bank

f 100.000 aand. à 110%,¹⁾

waarop gestort 20 %.... f 22.000

Duitschland

Obligatiën

Landesbank der Rhein-

provincz G.M. 5.000.000

7 % goudpandbr. à 94 % f 2.820.000

Hypotheebanken, tevens Bank- en
Credietinstellingen ..... f 4.608.000,—
zijnde:

Duitschland

Obligatiën

Preussische Landesrenten-

bank G. M. 8.000.000 8 %

pandbrieven à 96 %.... f 4.608.000

Industriele Ondernemingen ..... „ 18.927.500,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Fabriek v. Choc. en Suiker-

werken J. C. Klene & Co.

f 250.000 aand. à 160 % f 400.000

N.V. Ver. Ned. Chamotte-

fabrieken f 450.000 gew.

aand. à 115 %..... f 517.500

Olieraffinaderij Zuilen

f 400.000 aand. à 100 %²⁾ f 400.000

Obligatiën

N.V. Kon. Ned. Grofsm-

derij f 500.000³⁾ 5 % obl.

à 99 %..... f 495.000

N.V. Ver. Ned. Chamotte-

fabrieken f 500.000 6 %

in gew. aand. conv. obl.

à 99½ %..... f 497.500

België

Obligatiën

S. A. d'Angleur-Athus

f 4.000.000 5½ % obl. à

95½ % ..... f 3.810.000

S. Métallurgique de Sam-

bre et Moselle S. A.

f 2.000.000 5½ % obl. à

95½ % ..... f 1.905.000

Union Chimique Belge

f 3.500.000 5½ % obl. à

95½ % ..... f 3.342.500

Duitschland

Obligatiën

Wintershall A.G. f 8.000.000

6½ % obl. à 94½ %..... f 7.560.000

Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Wa-
terl. Maatschappijen ..... „ 11.396.812,50
zijnde:

Amerika

Aandeelen

United American Utilities

25.000 aand. z. n. w. in

certif. à \$ 20½ %..... f 1.304.687,50

Obligatiën

United American Utilities

\$ 210.000 6 % 10-j. conv.

goudobl. à 98½ %..... f 517.125

België

Obligatiën

Comp. Gén. d'Entreprises

Electr. et Industr. (Elec-

trobél) f 5.000.000 6 %

à 98½ %..... f 4.912.500

Duitschland

Obligatiën

Rheinisch Westfälisches

Elektrizitätswerk

\$ 2.000.000 6 % gecons.

hyp. goud-obl. met optie

op aand. à 93½ %..... f 4.662.500

Zie vervolg op pag. 453.

Vervolg van pag. 451.

Suikerondernemingen . . . . . f 1.940.000,—
zijnde:

Nederland

Obligatiën

Mij. t. Expl. der Cult.-Ond.
v. E. Moormann & Co.
f 2.000.000 5 % obl. à
97 % . . . . . / 1.940.000

Diversen . . . . . 8.802.000,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Assur. Mij. „De Neder-
landen”, van 1845
f 3.000.000 aand. à 80 %¹⁾
waarop gestort 50 % . . . . f 1.200.000
Bouw-, Handel- en Expl.
Mij. „Haringkade”
f 650.000 aand. à 200 % / 1.300.000

Obligatiën

N.V. Dagblad en Drukkerij
„De Tijd” f 500.000 ./.
f 78.000 voor conversie
5 % obl. à 100 % . . . . . f 422.000

Duitschland

Obligatiën

Ruhrverband f 6.000.000
7 % 20-j. belast. vr. obl.
à 98 % . . . . . f 5.880.000

Totaal . . . . . f 52.841.147,50

¹⁾ Koers voor aandeelhouders, voor vrije inschrijvers 115 %.

²⁾ Uitsluitend voor aandeelhouders.

³⁾ Houders van resterende f 126.000,— 4 % obl. 1898 hebben recht van voorkeur tegen inlevering dezer obligaties à 90 %.

⁴⁾ Koers voor aandeelhouders, voor vrije inschrijvers 100 %.

Totaal der emissies in Januari . . . . . f 41.591.037,50

Februari . . . . . 54.087.375,—

Maart 72.415.737,50

April 52.841.147,50

Algemeen Totaal . . . . . f 220.935.297,50

Bovendien:

f 8.040.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 992,50

„ 160.000,— 6/m. „ „ 984,98

„ 31.800.000,— 4 % Schatkistbiljetten „ „ 1.000,25

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

7½ % obl. Mecklenburg-Strelitz à 94.15/93.9 % (introductie);

8 % „ Hannover à 93½ % (introductie);

5½ % „ Brussel à 99½ % (introductie);

8 % „ Pommeren à 93½ % (introductie);

Certif. v. 10 gew. aand. A.z.n.w. General Gas & Electric Corp.

à \$ 18 p. aand. (introductie);

Certif. v. 6 % cum. pref. aand. Republic Steel Corp. à

96½ % (introductie);

Certif. v. 10 gew. aand. z.n.w. Republic Steel Corp à \$ 78,50

p. aand. (introductie);

Certif. v. aand. A. E. G. à 175 % (introductie);

6½ % obl. Hypotheekbank Vooruitzicht, Antwerpen à 95 %;

aand. The V. O. C. Holding Comp. à 100 % (voor aan-

deelhouders);

aand. Ned. IJzergieterij Vulcanus à 100 %;

en op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente-voet	Emissie-koers
R.K. Herstellingsoorden voor Longlijders en zwakke kinderen te Amsterdam	400.000	5 %	98 %
R.K. Kerkbest. v. d. Par. v. d. H.H. Engelbewaarders te Lisse	250.000	5 %	99½ %
R.K. Kerkbest. d. Par. v. d. H. Joseph, Wassenaar	180.000	5 %	99½ %
Klooster Marienburg, 's-Hertogenb.	150.000	5 %	100 %
R.K. Ziekenverpl. St. Vincentius	830.000	8 %	100 %
St. Joseph-Gesticht, Beverwijk	340.000	5 %	100 %
R.K. Ziekenverpl. „Rizzaheim”, Koblenz	80.000	7½ %	99 %

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3 25 Mrt. '30)	Zwits. Nat. Bk. 3 3 Apr. '30
Bk. (Bel. Binn. Eff. 4 7 Mrt. '30)	N.Bk. v. Denem. 4 3 Mei '30
(Vrsch. in R.C. 4 7 Mrt. '30)	Zweedsche Rbk 3½ 2 Apr. '30
Javasche Bank . . . . . 4½ 10 Mrt. '30	Bank v. Noorw. 4½ 20 Mrt. '30
Bank van Engeland 3 1 Mei '30	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 5 24 Mrt. '30	slowakije . . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 2½ 1 Mei '30	N. Bk. v. O'rijk. 6 21 Mrt. '30
Belgische Nat. Bnk. 3 30 Apr. '30	N. Bk. v. Hong. 6 28 Mrt. '30
Fed. Res. Bank N.Y. 3 1 Mei '30	Bank v. Italië. 6 23 Apr. '30
Bank van Spanje . . . 5½ 19 Dec. '28	Z.-Afr. Res. bnk 6 17 Aug. '29

OPEN MARKT.

	1930				1929	1928	1914
	10 Mei	5/10 Mei	28 April/3 Mei	21/26 April	6/11 Mei	7/12 Mei	20/24 Jul
Amsterdam							
Partic. disc.	25/16	25/16-9/16	25/16-7/16	29/16-7/16	5/14-3/16	4/14	3/16-3/16
Prolong.	23/4	23/4-3/12	3/4-3/4	3/4-3/4	5/14-6	4/16-1/4	2/4-3/4
Londen							
Daggeld . . .	1½-2	1½-2	1-2½	1½-2½	4-5½	2½-4½	1½-2
Partic. disc.	2½	2½-5/32	2½-7/16	2½-9/16	5/16-3/16	3/16-4	2½-3/4
Berlijn							
Daggeld . . .	2-4	2-6½	4-8	2½-5	8-10½	5-8½	—
Partic. disc.							
30-55 d. . .	4	4-1/8	4/8-3/8	4/8	7/12	6½-5/8	—
56-90 d. . .	4	4-1/8	4/8-3/8	4/8	7/12	6½-5/8	2½-1½
Waren-							
wissel.	4½	4½-1/2	4½-3/4	4½-3/4	7/4-8/4	6½-7/8	—
New York							
Daggeld 1)	3-1/4	3-1/4	3-4¼	3½-3¼	6-14¼	5½-6¼	18¼-2½
Partic. disc.	2½	2½-3/4	2½-3/8	3/8	5½-3/4	4¼	—

¹⁾ Koers van 9 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
6 Mei 1930	2.48 7/16	12.07 1/2	59.30	9.75 1/2	34.67 1/2	100 1/16
7 „ 1930	2.48 9/16	12.07 3/8	59.31	9.75	34.68 1/2	100 1/16
8 „ 1930	2.48 1/2	12.07 1/2	59.30 1/2	9.75	34.68 1/2	100 1/16
9 „ 1930	2.48 9/16	12.07 3/8	59.30	9.75	34.68 1/2	100 1/16
10 „ 1930	2.48 9/16	12.07 1/2	59.31	9.75	34.68 1/2	100 1/16
12 „ 1930	2.48 9/16	12.07 1/2	59.32 1/2	9.75	34.69 1/2	100 1/16
Laagste d.w. 1)	2.48 1/4	12.07	59.27 1/2	9.74 1/4	34.64	99 13/16
Hoogste d.w. 1)	2.48 11/16	12.08	59.33	9.75 1/2	34.70	100 1/16
5 Mei 1930	2.48 3/8	12.07 7/8	59.30	9.75	34.66	100 1/16
28 April 1930	2.48 1/2	12.07 1/8	59.32	9.74 1/2	34.70	100 1/16
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.50	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
6 Mei 1930	48.13 1/2	35.05	7.35 3/4	1.49	13.02 1/2	30.42 1/2
7 „ 1930	48.15 1/2	35.07 1/2	7.36 1/2	1.49	13.03 1/2	30.52 1/2
8 „ 1930	48.15	35.07 1/2	7.36 1/2	1.49	13.03 1/2	30.27 1/2
9 „ 1930	48.14 1/2	35.07 1/2	7.36 1/2	1.49	13.03	30.32 1/2
10 „ 1930	48.11	35.07 1/2	7.36 1/2	1.49	—	—
12 „ 1930	48.12	35.07 1/2	7.36 1/2	1.49	13.03	30.31
Laagste d.w. 1)	48.08	35.—	7.35 1/4	1.48	13.01	30.20
Hoogste d.w. 1)	48.16	35.09	7.37	1.50	13.04 1/2	30.60
5 Mei 1930	48.14 1/2	35.05	7.35 1/2	1.49	13.02	30.69
28 April 1930	48.17	35.05	7.35 1/2	1.49	13.01 1/2	30.84
Muntpariteit	48.—	35.—	7.35 1/2	1.48	13.09	48.52 1/2

Data	Stockholm *)	Kopen-	Oslo *)	Hel-	Buenos-	Mon-
	holm *)	hagen *)	Oslo *)	sing-	Atres 1)	treal 1)
6 Mei 1930	66.70	66.50	66.52 1/2	6.25	95 1/2	2.47 1/8
7 „ 1930	66.70	66.50	66.52 1/2	6.25	96 1/4	2.47 3/8
8 „ 1930	66.72 1/2	66.50	66.52 1/2	6.25	96 1/2	2.47 1/2
9 „ 1930	66.70	66.50	66.52 1/2	6.25	96 1/4	2.47 1/2
10 „ 1930	66.70	66.50	66.52 1/2	6.25 1/2	95 1/2	2.47 1/8
12 „ 1930	66.70	66.50	66.50	6.25 1/2	95 1/2	2.48
Laagste d.w. 1)	66.65	66.45	66.45	6.24 1/2	95	2.47 1/4
Hoogste d.w. 1)	66.72 1/2	66.52 1/2	66.55	6.26	97	2.48 1/4
5 Mei 1930	66.72 1/2	66.50	66.52 1/2	6.25 1/2	96 1/2	2.47 1/2
28 April 1930	66.77 1/2	66.52 1/2	66.52 1/2	6.26	96 1/4	2.48 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/4 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
6 Mei 1930	4,86	3,92½	23,87	40,25
7 " 1930	4,85½	3,92½	23,86	40,24½
8 " 1930	4,85½	3,92½	23,86½	40,24½
9 " 1930	4,85½	3,92½	23,86½	40,24½
10 " 1930	4,85½	3,92½	23,86	40,24
12 " 1930	4,85½	3,92½	23,86½	40,25½
13 Mei 1929	4,85½	3,90½	23,71½	40,21
Muntpariteit	4,8667	3,90½	23,81½	40½

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	26 Apr. 1930	3 Mei 1930	5/10 Mei '30 Laagste	10 Mei '30 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97½	97½	97½	97½
Athene	Dr. p. £	375	375	375	375
Bangkok	Sh. p. tical	1/10½	1/10½	1/10½	1/10½
Budapest	Pen. p. £	27.84	27.80½	27.78	27.82
Buenos Aires	d. p. \$	43½	43½	43½	43½
Calcutta	Sh. p. rup.	1/56½	1/56½	1/56½	1/56½
Constantin	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong	Sh. p. \$	1/6½	1/6½	1/6½	1/6
Kobe	Sh. p. yen	2/0½	2/0½	2/0½	2/0½
Lissabon	Escu. p. £	108½	108½	108½	108½
Mexico	\$ per £	10.20	10.25	10.15	10.35
Montevideo	d. per £	45½	45½	45½	45½
Montreal	\$ per £	4.86½	4.86½	4.87½	4.87½
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	57½	57½	57½	55½
Shanghai	Sh. p. tael	1/11½	1/11½	1/11½	1/11½
Singapore	id. p. \$	2/32½	2/32½	2/32½	2/32½
Valparaiso	\$ per £	39.93	39.93	39.92	39.92
Warschau	Zl. p. £	43½	43.35½	43.31	43.39

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

Data	Londen 1)	N.York 2)
5 Mei 1930	19½	42½
6 " 1930	19½	42½
7 " 1930	19½	42
8 " 1930	19½	42½
9 " 1930	19½	41½
10 " 1930	19½	41½
11 Mei 1929	25½	54½
27 Juli 1914	24½	59

GOUDPRIJS 3)

Data	Londen
5 Mei 1930	84/11½
6 " 1930	84/11½
7 " 1930	84/11½
8 " 1930	84/11½
9 " 1930	84/11½
10 " 1930	84/11½
11 Mei 1929	84/11½
27 Juli 1914	84/11

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	30 April 1930	7 Mei 1930
Saldo bij 'de Ned. Bank	—	f 13.562.982,39
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 37.237,78	" 151.697,57
Voorschot op ultimo Mrt. 1930 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en op de Rijksinkomstenbelasting.	" 34.273.786,11	" 34.273.786,11
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 42.119.344,62	" 45.528.191,08
Id. aan Suriname	" 11.273.869,89	" 11.241.797,27
Id. aan Curaçao	" 1.947.300,96	" 1.947.240,96
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderp.	" 117.958.331,94	" 113.179.339,11
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 23.372.651,26	" 25.028.023,11
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	—	—
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 14.580.133,16	" 13.731.318,7 5
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt.	f 10.430.228,64	—
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	" 124.875.000,—	f 132.698.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 62.240.000,—	" 56.430.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	—	—
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	" 6.987.884,—	" 6.633.355,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	" 136.372,87	" 232.916,67
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 36.008.016,61	" 46.780.358,29
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	—	—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 8.423.766,65	" 8.452.568,74

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	3 Mei 1930	10 Mei 1930
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	f 43.651.000,—	f 47.975.000,—
Schatkistpromessen	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 31.398.000,—	" 30.512.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	" 3.182.000,—	" 3.261.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank	" 1.012.000,—	" 1.021.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" 31.871.000,—	" 32.968.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 12 Mei 1930.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 38.998.819,41 Bijbnk. " 885.832,17 Ag. sch. " 13.544.367,69	f	53.429.019,27
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 236.622.107,—	f	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			236.622.107,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 29.989.657,73 Bijbnk. " 11.384.859,48 Ag. sch. " 55.651.383,94	f	97.025.901,15
Op Effecten	f 95.107.890,60		
Op Goederen en Spec.	f 1.918.010,55		97.025.901,15
Voorschotten a. h. Rijk			—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 64.895.820,— Muntmat., Goud " 367.023.308,64	f	431.919.128,64
Munt, Zilver, enz.	f 25.514.976,36		
Muntmat., Zilver			457.434.105,— 1)
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfondsen			25.696.090,39
Gebouwen en Meub. der Bank			5.200.000,—
Diverse rekeningen			44.165.899,38
		f	919.573.122,19
Passiva.			
Kapitaal		f	20.000.000,—
Reservefondsen			7.106.550,55
Bijzondere reserve			8.000.000,—
Pensioenfondsen			6.620.139,76
Bankbiljetten in omloop			835.180.460,—
Bankassigatiën in omloop			276.920,99
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	f 18.757.721,47		
Anderen	f 14.261.505,46		33.019.226,93
Diverse rekeningen			9.369.823,96
		f	919.573.122,19
Beschikbaar metaalsaldo		f	109.628.866,61
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.			274.072.165,—
1) Waarvan in het buitenland	f 23.890.447,18		

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelsch. schulden	Beschkb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
12 Mei '30	64.896	367.023	835.180	33.296	109.629	53
5 " '30	64.900	367.023	865.574	13.598	118.157	52
28 April '30	64.910	367.023	829.429	18.873	124.864	54
22 " '30	64.916	367.023	812.804	16.676	123.953	55
14 " '30	64.921	367.023	815.200	18.040	125.308	55
7 " '30	64.929	367.023	819.893	13.253	109.629	55
13 Mei '29	66.221	370.817	826.672	16.047	119.835	54
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
12 Mei 1930	53.429	—	97.026	236.622	44.166
5 " 1930	53.238	—	129.954	224.308	45.128
28 April 1930	52.105	—	93.169	213.210	47.368
22 " 1930	51.647	—	94.744	210.071	43.320
14 " 1930	51.163	—	99.044	209.348	35.054
7 " 1930	51.486	—	104.192	204.394	31.940
13 Mei 1929	131.959	—	110.170	137.329	37.455
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
29 Maart 1930	810²	1.478	700	1.035	381
22 " 1930	821²	1.303	596	1.046	392
15 " 1930	846²	1.450	682	1.050	407
8 " 1930	880²	1.515	628	1.042	397
30 Maart 1929	831	1.664	662	1.031	345
5 Juli 1914	645	1.100	560	736	396

1) Sluitp. der activa. 2) f 100.000 bij de Ned. Bank gedep.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
10 Mei 1930	168.100		278.400	48.200	37.460
3 " 1930	168.700		272.500	49.100	40.060
26 Apr. 1930	169.300		269.400	52.200	40.660
12 Apr. 1930	138.888	31.519	276.077	43.282	42.662
5 " 1930	138.815	31.136	269.985	44.078	44.326
29 Mrt. 1930	139.153	29.976	270.248	38.913	45.464
22 " 1930	139.162	28.316	273.080	36.952	43.466
11 Mei 1929	162.043	21.568	307.847	31.093	48.035
12 Mei 1928	174.261	18.411	306.290	38.528	124.043
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
10 Mei 1930		150.700		***	51
3 " 1930		148.300		***	52
26 Apr. 1930		147.600		***	53
12 Apr. 1930	9.041	35.357	55.409	32.216	53
5 " 1930	8.699	30.870	52.948	40.155	54
29 Mrt. 1930	8.780	31.004	53.621	31.844	55
22 " 1930	8.979	32.672	57.674	34.073	54
11 Mei 1929	8.300	25.854	77.748	44.306	54
12 Mei 1928	13.487	18.193	63.180	63.787	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
7 Mei 1930	164.502	358.491	65.082	6.555	9.609
30 April 1930	164.284	358.822	64.520	6.755	9.999
23 " 1930	163.843	362.184	60.703	6.804	10.274
16 " 1930	160.788	361.322	58.501	6.386	10.443
9 " 1930	160.781	359.250	60.579	6.288	11.063
2 " 1930	157.125	357.265	58.924	10.310	12.706
8 Mei 1929	160.880	362.794	57.419	11.607	15.706
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.833

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
7 Mei '30	56.363	16.211	68.534	36.034	66.012	54 ^{19/32}
30 Apr. '30	59.238	21.002	66.162	36.561	65.462	52 ^{29/32}
23 " '30	58.053	17.314	66.011	35.779	61.659	51 ^{23/32}
16 " '30	58.283	14.799	65.816	36.303	59.467	50 ^{15/16}
9 " '30	55.862	15.168	65.251	36.657	61.531	52 ^{1/2}
2 " '30	54.022	18.422	62.834	37.358	59.860	50 ^{23/32}
8 Mei '29	39.782	8.680	63.223	35.532	58.086	54
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
2 Mei '30	42.350	287	6.886	23.732	18.743	2.750	3.200
25 Apr. '30	42.351	282	6.902	24.440	18.736	2.592	3.200
18 " '30	42.334	279	6.938	23.520	18.756	2.623	3.200
11 " '30	42.325	274	6.898	23.447	18.750	2.652	3.200
3 Mei '29	36.462	732	8.045	24.849	18.372	2.440	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
2 Mei '30	5.395	1.887	72.373	3.553	2.041	6.776
25 Apr. '30	5.395	1.701	70.770	3.723	2.831	8.007
18 " '30	5.395	1.627	70.900	3.378	2.923	7.050
11 " '30	5.395	1.742	71.245	3.516	3.006	6.739
3 Mei '29	5.798	1.784	63.828	5.333	5.954	7.097
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken ¹⁾	Devisen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Mei 1930	2.565,4	149,8	330,2	1.853,5	53,6
30 April 1930	2.565,5	149,8	327,4	1.939,1	135,5
23 " 1930	2.557,1	149,8	354,9	1.630,5	55,4
15 " 1930	2.550,1	149,8	357,4	1.765,7	67,4
7 " 1930	2.544,4	149,8	350,3	2.027,0	56,3
7 Mei 1929	1.765,6	59,9	53,6	2.783,5	208,7
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crf.	Diverse Passiva
7 Mei 1930	93,1	606,0	4.403,7	601,4	163,1
30 April 1930	93,1	580,7	4.664,2	536,5	162,0
23 " 1930	93,1	627,7	4.109,9	732,5	158,8
15 " 1930	93,1	606,6	4.308,7	638,3	160,3
7 " 1930	93,1	511,6	4.567,4	519,4	159,5
7 Mei 1929	92,9	514,0	4.442,4	584,8	294,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 7 Mei, 30, 23, 15, 7 April '30, 7 Mei '29, resp. 50; 18; 71; 56; 45; 43 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgaa.

Data	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wisselsoep het buitent.						Schatkist	Partic.
8 Mei 1930	1195	646	45	802	31	315	2.907	4	88
1 " 1930	1195	654	45	827	46	314	2.932	27	87
24 Apr. 1930	1183	615	45	829	29	314	2.877	23	82
16 " 1930	1183	635	45	841	41	314	2.896	40	88
10 " 1930	1182	613	45	829	40	314	2.902	19	70
8 Mei 1929	962	455	44	733	41	342	2.470	10	58

1) 1929.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
16 Apr. '30	3.031,5	1.729,3	177,4	213,8	302,4
9 " '30	3.037,3	1.745,8	184,1	226,2	267,0
2 " '30	3.021,7	1.745,1	187,2	241,1	301,3
26 Mrt. '30	3.051,0	1.769,7	191,1	206,8	256,5
19 " '30	3.036,0	1.736,9	185,1	205,6	185,0
12 " '30	3.039,2	1.709,9	183,7	266,3	256,5
17 Apr. '29	2.779,5	1.358,6	176,5	994,3	141,0

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
16 Apr. '30	535,4	1.547,9	2.443,1	174,2	75,9	80,4
9 " '30	527,3	1.558,3	2.395,5	174,2	76,8	81,5
2 " '30	530,4	1.576,1	2.443,0	174,2	75,1	79,8
26 Mrt. '30	529,0	1.572,9	2.388,5	174,3	77,0	81,8
19 " '30	561,4	1.583,7	2.319,5	172,2	77,7	82,5
12 " '30	514,1	1.609,0	2.381,4	172,2	76,2	80,8
17 Apr. '29	161,4	1.653,2	2.379,8	155,1	68,9	73,3

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
9 Apr. '30	75	16.829	5.731	1.714	20.483	7.102
2 " '30	82	16.918	5.721	1.739	20.638	7.088
26 Mrt. '30	47	16.885	5.678	1.719	20.528	7.085
19 " '30	51	16.847	5.667	1.653	20.331	6.975
12 " '30	95	16.704	5.528	1.733	20.100	6.948
10 Apr. '29	706	16.454	5.939	1.672	20.099	6.789

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.**GRANEN.**

13 Mei 1930.

De regering der Vereenigde Staten heeft een bericht gepubliceerd over den toestand, waarin de te velde staande wintertarwe verkeerde op 1 Mei en een schatting van de opbrengst. De bebouwde oppervlakte werd geschat op 38.676.000 acres tegen een oppervlakte, waarvan in het vorige jaar geoogst werd, van 40.162.000 acres. De gemiddelde conditie wordt op 1 Mei geschat op 76,7 tegen 77,4 op 1 April en 83,6 op 1 Mei 1929. Uitgaande van deze gegevens neemt het Amerikaansche regeeringsbureau aan, dat een opbrengst van ongeveer 13,6 bushel per acre mag worden verwacht, hetgeen een opbrengst zou beteekenen van 525.070.000 bushels. De laatste schatting in het vorige seizoen van de opbrengst was 578.336.000 bushels. Deze officieele raming is lager dan waarop particuliere experts de opbrengst hadden geschat. Het gemiddelde, waartoe deze kwamen, was 543.000.000 bushels. Hoewel het lage schattingcijfer van de Amerikaansche regering een hausse-argument is, heeft de markt daarop slechts matig gereageerd. Een der oorzaken van het lagere schattingcijfer was namelijk de in het wintertarwegebied heerschende droogte en sedert 1 Mei is in dat gebied veel regen gevallen, welke aan de tarweplanten ten goede is gekomen. De latere berichten melden dan ook een algemeene verbetering in den toestand, behalve in sommige gedeelten van Kansas en Oklahoma, waar nog over droogte wordt geklaagd. Vooral in het Westen van Kansas wordt weinig regen gemeld. Behalve dat men dus in handelskringen de meening is toegedaan, dat de vooruitzichten op het oogenblik gunstiger zijn dan door het regeeringsrapport wordt aangegeven, lijken op het oogenblik ook de vooruitzichten in het zomertarwegebied van de Vereenigde Staten gunstig. Met den uitzaai is men zoo goed als gereed gekomen. In de vroege districten komt de tarwe goed op en in de streken, waar later gezaaid is, verwacht men, dat dat ook het geval zal zijn als gevolg van onlangs gevallen overvloedigen regen. Ook in Canada waren de weersomstandigheden gunstig voor den uitzaai van zomertarwe en in de Prairie-Provincies is men met deze werkzaamheden grootendeels gereed gekomen. De conditie wordt daar op het oogenblik op 92 pCt. geschat. Ook uit Argentinië en Australië komen op het oogenblik gunstige berichten. In beide landen is men bezig met het ploegen en tengevolge van regen verwacht men, dat de grond gunstig is voor den uitzaai. In Europa hoort men over de te velde staande wintergranen weinig klachten en in de meeste landen ontwikkelen zij zich naar wensch. Alleen in Oostenrijk verlangt men naar regen, hoewel de vooruitzichten ook daar op het oogenblik nog alle reden tot tevredenheid geven. In Duitschland lijken de vooruitzichten op het oogenblik beter dan in het vorige jaar. Volgens een onlangs gepubliceerd regeeringsrapport wordt de toestand van wintertarwe aangegeven per 1 Mei met 2,3, van winterrogge met 2,4 en van wintergerst met 2,5. In het Duitsche systeem beduidt 2 goed en 3 gemiddeld. Op 1 Mei van het vorige jaar werd de toestand aangegeven door 3 voor wintertarwe, 2,9 voor winterrogge en 3,5 voor wintergerst. De wereldverscheppingen van tarwe zijn weder iets grooter geworden, doch vooral tengevolge van de kleinere verscheppingen uit Argentinië nog belangrijk kleiner dan in het vorige jaar. In dit seizoen onder vinden Amerikaansche tarvesoorten lang niet die concurrentie van Plata-tarwe, welke er in het vorige seizoen be-

stond, tengevolge van den kleineren Argentijnschen oogst en het lichtere natuurgewicht der tarwe. Van deze omstandigheid maken houders van tarwe in de Vereenigde Staten en Canada gebruik om een grooter aandeel van den verkoop naar Europa voor hun rekening te nemen. Geregeld komen zaken in Noordwint en Manitoba's tot stand, hoewel van levendigen handel nog steeds niet gesproken kan worden. De voorraden tarwe in Engeland waren gedurende langen tijd drukkend, doch zijn sedert aanmerkelijk verminderd. Zij werden op 1 Mei geschat op 1.240.000 quarters tegen 1.630.000 quarters op 1 April en 1.200.000 quarters op 1 Mei van het vorige jaar. In Duitschland zijn de voorraden, mede tengevolge van de bepaling, dat 50 pCt. inlandsche tarwe moet worden vermalen, sterk verminderd. Volgens een niet-officieele schatting bedroegen de voorraden in handen der boeren op 15 April 2.200.000 quarters tarwe tegen 4 miljoen quarters op 15 Maart en 3 miljoen quarters op 15 April 1929. De vraag naar buitenlandsche tarwe blijft in Europa klein en slechts matige omzetten komen tot stand. Frankrijk is geregeld als exporteur van tarwe aan de markt met belangrijke hoeveelheden, welke in de omliggende landen, ook in Nederland, worden verkocht tot aanmerkelijk lagere prijzen dan die, welke voor de Amerikaansche harde soorten moeten worden betaald. Ook Australische tarwe vindt geregeld af trek in Engeland, alsook in Italië, waar de voorraden van den ouden oogst beginnen te minderen en waar men goede vraag blijft verwachten tot de nieuwe oogst aan de markt zal zijn. De termijnmarkt te Chicago bleef op enkele dagen na vrij stationnair, daarna trad na de publicatie van de Amerikaansche oogststraming eenige verhooging in. Vergeleken bij een week geleden sloot de Mei-termijn te Chicago 3¼ dollarcenten per 60 lbs. hooger, de Juli-termijn 3½ dollarcenten hooger. Winnipeg was gisteren gesloten. Vergeleken bij een week geleden was het slot voor Mei op Zaterdag 1¼ dollarcenten per 60 lbs. hooger, voor October 1¼ dollarcenten per 60 lbs. hooger. Ook in Argentinië waren de fluctuaties aan de termijnmarkten niet groot. Het slot was te Buenos Aires 4 cents per 100 KG. hooger en te Rosario onveranderd.

De in Duitschland bij de boeren op 15 April aanwezige voorraad rogge werd geschat op 9.200.000 quarters tegen 11.500.000 quarters op 15 Maart en 8.300.000 quarters op 15 April van het vorige jaar. De Deutsche regering zette haar pogingen voort om de roggevoorraden te doen verminderen en in omliggende landen te verkoopen. Om dit te bereiken zal de waarde van de „Ausfuhrscheine" van rogge verhoogd worden van 6 tot 9 Mark per 100 KG., waardoor men een vergroting der omzetten hoopt te verkrijgen. Ook zijn geregeld offertes aan de markt van rogge ter verscheping in Juli, op welken termijn vrij belangrijke zaken tot stand zijn gekomen. De vooruitzichten van den nieuwen oogst blijven op het continent gunstig. Het Amerikaansche oogstbericht schat de opbrengst van winterrogge op 46.831.000 bushels tegen 44.366.000 bushels op 1 Mei van het vorige jaar en een definitieve schatting in het vorige jaar van 40.630.000 bushels.

Voor maïs was vooral in de eerste helft der afgelopen week de stemming flauw door gebrek aan vraag en ruim aanbod van Donau-maïs. Hoewel de consumptievraag op de meeste dagen verre van levendig was, verbeterde de toestand langzamerhand en kon voor Donau-maïs in stoomende posities en op aflading in de tweede helft der afgelopen week eenige guldens per last meer gemaakt worden. De aanvoeren van Donau-maïs in de uitvoerhavens zijn

N. V.

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM

LONDEN

BERLIJN

PARIJS

KOPENHAGEN

Maatschappelijk Kapitaal f 25.000.000.—

Volgestort geplaatst en reserves f 13.400.000.—

De Maatschappij financiert de aanschaffing op termijnbetaling van Industrie-machines, Landbouwmachines, Zuivel-installaties, Kantoor- en Winkelmachines, Bedrijfsautomobielen, enz. enz.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4/10 Mei 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	4/10 Mei 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	20.053	475.061	596.114	500	11.930	50.373	486.991	646.487
Rogge	2.567	153.458	64.157	715	18.827	—	172.285	64.157
Boekweit	440	5.463	9.581	150	1.149	—	6.612	9.581
Mais	23.056	375.457	264.772	2.418	66.200	83.633	441.657	348.405
Gerst	6.014	187.328	154.138	157	16.494	1.521	203.822	155.659
Haver	3.145	80.008	82.387	450	2.602	2.029	82.610	84.416
Lijnzaad	100	24.310	54.540	7.940	108.116	133.666	132.426	188.208
Lijnkoek	1.796	64.549	84.304	—	—	150	64.549	84.454
Tarwemeel	3.073	35.406	34.541	—	10.735	12.286	46.161	46.827
Andere meelsoorten	840	7.994	7.314	—	—	—	7.994	7.314

op het oogenblik niet groot, omdat de boeren nog druk bezig zijn met den arbeid te velde. Het aanbod van afladers aan den Donau was in de afgelopen week dan ook niet dringend, doch over korten tijd wordt een ruimer aanbod uit Roemenië verwacht. Tot de oplopende prijzen hebben geregeld flinke omzettingen in Donau-mais plaats gevonden. Ook de verkoop van eenige ladingen in Engeland heeft tot de verbeterde stemming medegewerkt. Verschepingen van Plata-mais van den nieuwen oogst worden door regen in Argentinië vertraagd en blijven in omvang bij die van het vorige jaar ten achter. De stoomende voorraad is dan ook aanmerkelijk kleiner dan in het vorige jaar, doch de vraag voor Plata-mais is verre van levendig, ook al tengevolge van het feit, dat de prijzen voor Plata-mais belangrijk hooger zijn dan die voor Donau-mais. Wanneer de kwaliteit der Donau-mais bij aankomst goed blijkt, zijn koopers meer geneigd in hun maisbehoefte met Donau-mais te voorzien en gaan zij er niet meer zoo gemakkelijk toe over een groote premie voor Plata-mais te betalen. Ook voor stoomende Plata-mais zijn de prijzen in den loop dezer week eenige guldens per last verbeterd, ter verlanding gedurende de zomermaanden zijn ze vrijwel onveranderd gebleven. Het is nog hoofdzakelijk de tweede hand, welke deze posities het laagst offreert. De Argentijnsche regeering heeft een schatting gepubliceerd van de opbrengst van mais van den oogst, welke nu wordt binnengehaald. De bebouwde oppervlakte wordt geschat op 9.645.000 acres. In het vorige seizoen werd van 8.690.000 acres geoogst. De opbrengst wordt nu geschat op 29.582.000 quarters tegen de laatste schatting van het vorige seizoen van 27.075.000 quarters. Hierbij dient opgemerkt, dat de laatste schatting van het vorige seizoen te laag bleek te zijn en men is er dan ook vrij algemeen in handelskringen van overtuigd, dat zulks ook het geval is met de nu geschatte opbrengst. De termijnmarkt voor mais te Buenos Aires is in het midden der vorige week gestegen, doch sedert is weder eenige verlanding ingetreden. De Mei-termijn te Buenos Aires sloot 15 cents hooger dan een week geleden en die te Rosario 10 cents.

In gerst zijn tot dalende prijzen belangrijke zaken tot stand gekomen en toen voor mais eenige verbetering intrad, heeft deze voor gerst niet plaats gevonden. Plotseling zijn de Russen weder met gerst aan de markt gekomen tot lage prijzen en dientengevolge kon van eenige prijsverbetering geen sprake zijn. Gedurende de laatste dagen zijn de prijzen voor gerst op het verlaagde niveau ongeveer onveranderd gebleven en gaan de Russen voort daartoe geregeld aanbiedingen te doen. Afladers aan den Donau hebben de verlanding der laatste dagen niet gevolgd en zijn niet tot de Russische prijzen aan de markt.

De prijzen voor Deutsche haver-soorten zijn in de afgelopen week geregeld verder gedaald, doch tegen het einde der berichteweek hebben zij weder eenige verhooging ondergaan. In het begin waren de omzettingen gering, doch later is de vraag verbeterd en kwamen vrij belangrijke omzettingen tot stand. De voorraad haver in handen der boeren werd op 15 April in Duitsland geschat op 17.500.000 quarters tegen 23.500.000 quarters op 15 Maart en 17.500.000 quarters op 15 April van het vorige jaar.

SUIKER.

Aan de gestadige langzame daling der Suikerprijzen van den laatsten tijd kon ook deze week nog geen weerstand geboden worden, zoodat overal weder nieuwe laagte-records bereikt werden.

In Amerika begonnen enkele houders van ruwe suiker in een vasthoudende stemming doch moest men spoedig bezwijken voor den algemeenen druk. Met moeite was een prijs van 1½ d.c. & fr. te bedingen. Koopers zijn nog terughoudend, vooral voor latere termijnen.

De termijnnoteringen in New-York brokkelden langzaam af, en luidden aan het slot als volgt: Mei 1.39; Juli 1.44; Sept. 1.53; Dec. 1.62 en Mrt. 1.71; terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.24 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen 90.000 tons, de versmeltingen 58.000 tons tegen 57.000 tons verleden jaar en de voorraden 442.000 tons tegen 620.400 tons.

De laatste C u b a-statistiek luidt als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Cubaproductie	4.250.000	5.000.000	3.965.000
Consumptie	24.630	51.000	51.000
Weekontv. afscheephavens ...	136.495	164.461	93.552
Totaal sedert 1/1	2.361.370	3.545.671	2.731.472
Weekexport	157.210	135.927	71.141
Totale export sedert 1/1	768.446	2.150.120	1.395.290
Voorraad afscheephavens	1.755.365	1.537.163	1.336.182
Voorraad binnenland	1.701.559	1.404.861	1.187.907
Aantal werkende fabrieken ...	91	40	18

Voor de voornaamste landen van Europa publiceert C. Czarnikow de volgende cijfers voor de consumptie gedurende de maanden October-Maart:

	1929/30	1928/29	1927/28
	Tons	Tons	Tons
Duitschland	763.462	791.872	784.247
Tsjecho-Slowakije	192.014	196.882	197.110
Frankrijk	566.758	525.104	523.166
België	94.088	97.445	92.595
Nederland	125.779	123.200	118.797
Polen	182.007	199.033	192.780
Engeland Geïmporteerd	667.300	839.900	783.900
„ Binnenland	252.275	162.871	159.312
Totaal	2.843.683	2.936.277	2.851.907

Het verbruik is dus niettegenstaande de lage prijzen nog teleurstellend.

De markt in Engeland was uiterst kalm. De noteringen op de Londensche termijnmarkt waren aan het einde der week weer ca. 3 d. lager dan het vorige slot.

J a v a: Na de sporadische afdoeningen van de V.I.S.P. in den laatsten tijd tot f 10,— voor witte suiker en f 9,— voor No. 16 en hooger, werd thans het restant uit den ouden oogst van ruim 40.000 tons witte suiker verkocht tot f 9,— Met belangstelling worden thans afdoeningen uit den nieuwen oogst, waarvan slechts weinig verkocht is, tegemoet gezien. Intuschen blijven koopers in het Oosten, vooral in Britsch-Indië nog zeer terughoudend.

De markt hier te lande verkeerde in dezelfde weinig hoopvolle stemming als al de andere. Den laatsten dag der verslagweek trad echter een licht herstel in, mede tengevolge van de prijshoudende stemming te Hamburg. De slotnoteringen luidden als volgt: Mei f 9¼; Aug. 9½; Dec. f 10¾ en Mrt f 10¾. De omzet bedroeg 4500 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 7 Mei 1930.

De afgelopen week in de Amerikaansche katoenmarkt is merkwaardig geweest door het groote verschil in prijzen tusschen New-York en Liverpool. Van dezen kant is de voornaamste invloed op het prijsniveau geweest de totale afwezigheid van zaken en over het algemeen zijn prijzen teruggelopen. In New-York zijn echter pogingen aangewend om noteringen op een hooger niveau te stabiliseeren, waardoor prijzen in New-York overeenkomstig gestegen zijn. Doch deze poging om prijzen op te zetten heeft alleen succes gehad voor de nabije maanden en terwijl deze vaster zijn geworden, zijn de latere oogstmaanden in prijs gedaald. Aan het eind van deze week zijn wij dan ook tegenover het eigenaardige feit geplaatst,

dat katoen in New-York duurder is dan katoen in Liverpool. Egyptische katoen is gedurende de afgelopen week gedaald, speciaal voor Sakellaridis.

Er hangt nog een golf van depressie over de garenmarkt en spinners zijn zeer om orders verlegen. In Amerikaansche garens is voor directe behoefte wel wat omgegaan, zoowel voor het Continent als voor binnenlandsch gebruik en Indië blijft aanvragen zenden en kleine hoeveelheden bundelgarens koopen, zoowel ongebleekt als gebleekt. Door spinners van Egyptische garens zijn pogingen gedaan om prijzen op te zetten, daar marges gedurende de laatste weken zeer ernstig gedaald zijn en het blijft nog te bezien in hoeverre deze poging succes zal hebben. Tot nog toe zijn er slechts weinig zaken gedaan om de markt te testen en alle spinners klagen er over, dat de zaken, die nog gedaan zijn, slechts op kleine en zelfs oneconomische hoeveelheden betrekking hebben.

In Manufacturen schijnt hier en daar wat gedaan te zijn en het is werkelijk onmogelijk om iets definitiefs over den toestand te schrijven. India zucht nog onder de boycotbeweging van het Gouvernement en het is te hopen, dat de vastere politiek van de Regeering spoedig meer vertrouwen aan de handelaren van dat land zal geven en zij niet door de actie der meer extrême politici overvleugeld zullen worden. Er is nog geen teeken, dat China met voorjaarsinkoopen begint. Wel komen er enkele orders van Rangoon, de Straits en Java binnen. Over het algemeen is de toestand onveranderd en prijzen kunnen zich vrij goed handhaven.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 29 Apr. 6 Mei
30 Apr. 7 Mei. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5
F.G.F. Sakellaridis 14,20 14,00 T.T. op Hongkong 1/6 1/6
G.F. No. 1 Oomra 4,40 4,25 T.T. op Shanghai 1/11 1/10 1/8

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '29	Overeenkomstige periode	
	tot 2 Mei '30	1928/29	1927/28
Ontvangsten Gulf-Havens.	8178	9080	7915
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1226	1759	1244
„ „ 't Vasteland etc.	3867	4170	4396
„ „ Japan.....	1152	1374	880

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	2 Mei '30	Overeenkomstig tijdstip	
		1929	1928
Amerik. havens.....	1650	1334	1454
Binnenland	941	565	691
New York	123	164	117
New Orleans	421	251	349
Liverpool	354	658	591

KOFFIE.

In de afgelopen week was de houding van de productielanden in zeker opzicht in strijd met die van de termijnmarkten. Laatsbedoelde liepen onder den druk van verkoopen aanvankelijk een fractie terug, doch zij herstelden zich spoedig en bij het opmaken van dit Overzicht zijn de noteeringen hooger dan een week geleden (aan de Rotterdamse termijnmarkt bedraagt dit verschil 1/8 a 3/8 ct. per 1/2 K.G.). Daarentegen liep Brazilië met de kost- en vrucht-aanbiedingen van Santos en grootendeels ook van Rio dooren ongeveer -1/6 a 1/- per cwt. terug. Ook Nederlandsch-Indië is met de cif-offertes van sommige Robusta-soorten iets lager. Gewasschen Robusta is zelfs ongeveer 1 1/2 ct. per 1/2 K.G. gedaald en van de ongewasschen Sumatra-soorten is Palembang Robusta 1/4 ct. lager; de betere ongewasschen soorten bleven echter onveranderd.

Omtrent den toestand in Brazilië werd in de laatste dagen geen nieuws vernomen. De leasing van £ 20 millioen van den Staat Sao Paulo is in de eerste dagen dezer maand uitgegeven, doch het succes was niet groot. Hoeveel er door het publiek genomen is, werd niet officieel bekend gemaakt, doch wel kan met zekerheid worden gezegd, dat een groot gedeelte ongeplaatst is gebleven en dus nog in handen is van het Syndicaat.

Niet alleen van den officieelen vertegenwoordiger van de Braziliaansche Regeering, doch ook van particuliere zijde werd in de laatste dagen bericht, dat de volgende Santos-oogst niet groter zal zijn dan 6.500.000 balen. Als oorzaak van dezen kleinen uitval wordt genoemd de droogte van verleden jaar en de kracht van de daarna te laat ingevallen regens. De boomen zouden door een en ander sterk geleden hebben. De volgende Rio-oogst wordt

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2 ¹⁾ loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2 ²⁾ loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam ³⁾ per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 ³⁾ Bé s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	Sh.	%	£	%
Jaargemidd. 1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62 1/6	100,0
" 1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,7	1,89	112,5	86/6	118,5	58 1/2	93,5
" 1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	11,25	104,2	1,30	77,4	73/-	100,0	55 1/4	89,7
April 1927	14,80	86,0	12,82 ⁵	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55 2/6	88,8
Mei "	15,75	91,6	13,57 ⁵	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54 1/4	88,1
Juni "	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54 2/6	87,2
Juli "	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53 1/2	86,9
Augustus "	14,87 ⁵	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55 5/6	89,0
September "	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54 1/3	88,0
October "	13,72 ⁵	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55 1/2	89,0
November "	13,45	78,2	12,12 ⁵	92,7	184,75	79,8	233,25	98,3	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59 1/2	95,1
December "	13,40	77,9	12,57 ⁵	96,2	201,00	86,8	246,25	104,8	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60 2/2	96,8
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62 1/2	99,9
Februari "	13,80	80,2	12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,6	65/-	89,0	61 1/2	99,2
Maart "	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61 3/6	98,6
April "	15,30	88,9	14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61 1/4	99,4
Mei "	15,30	88,9	15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62 1/5	101,1
Juni "	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	264,75	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62 1/5	101,3
Juli "	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62 1/8	101,3
Augustus "	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62 10/16	100,7
September "	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63 8/8	102,1
October "	12,27 ⁵	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65 12/16	105,7
November "	12,32 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67 1/8	109,4
December "	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70 3/2	113,0
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75 10/16	121,7
Februari "	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78 1/6	125,7
Maart "	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/6	91,8	89 8/8	144,0
April "	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82 17/16	133,5
Mei "	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75 4/6	121,2
Juni "	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74 11/16	120,1
Juli "	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72 12/16	117,0
Augustus "	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73 17/16	119,0
September "	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74 19/16	120,7
October "	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72 1/6	117,3
November "	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	11,35	105,1	1,30	77,4	72/6	99,3	70 5/2	113,2
December "	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68 6/16	110,1
Januari 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	11,75	108,8	1,21	72,0	72/6	99,3	71 9/16	115,1
Februari "	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	11,75	108,8	1,11	66,1	72/6	99,3	71 12/16	115,4
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	11,55	106,9	1,11	66,1	70/-	95,9	68 19/16	111,1
April "	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	54,3	180,25	77,8	129,75	55,0	417,00	93,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3	67/6	92,5	61 3/2	98,5
5 Mei "	10,30	59,9	7,20	55,1	160,00	69,1	120,00	50,8	417,00	90,2	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	49 12/16	79,9
12 "	10,40	60,5	6,60	50,5	148,00	63,9	114,00	48,3	400,00	86,5	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	55 1/2	89,8

* Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. ¹⁾ = Western vóór de invoering van Manitoba No. 3. ²⁾ Zuid-Russische.

thans vrij algemeen aangenomen op 2.500.000 balen en die van Victoria op 1.500.000 balen.

Volgens uit Brazilië ontvangen telegram is de limiet der dagelijkse aanvoeren in de haven van Rio voor de tweede helft van Mei vastgesteld op 7.862 balen tegen 10.397 balen voor de eerste helft der maand.

Uit Mexico wordt bericht, dat de loopende oogst ongeveer 25 pCt. kleiner zal zijn dan die van verleden jaar.

Aan de loco-markt bleven de officieele noteeringen onveranderd 41 ct. per ½ K.G. voor Superior Santos en 35 ct. voor Robusta.

Zooals reeds hierboven vermeld, zijn de noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt bij het afsluiten van dit bericht iets hooger dan een week geleden. Dinsdag 13 dezer des voormiddags waren de verschillende noteeringen als volgt: Mei 26%, September 25, December 24%, Maart 1931 — 23½%, Mei 1931 — 23½ ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 59/6 a 62/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 62/6 a 65/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, bedragen 41/- a 42/6.

Van Robusta op afloading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei-verschepping, 21¼ ct.; Benkoelen Robusta, Mei-verschepping, 21¼ ct.; Mandheling Robusta, Mei-verschepping, 24 ct.; W.I.B. f.a.q., Mei-verschepping, 32 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
12 Mei	\$ 8,65	\$ 8,25	\$ 8,01	\$ 7,90
5 "	" 8,58	" 8,21	" 8,01	" 7,88
28 April	" 8,63	" 8,33	" 8,23	" 8,10
22 "	" 8,63	" 8,33	" 8,18	" 8,07

Rotterdam, 13 Mei 1930.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
12 Mei 1930	352.000	14.650	1.041.000	21.000	5472/512 P.
5 " 1930	314.000	14.650	986.000	21.000	5472/512 "
28 April 1930	336.000	14.850	1.006.000	21.000	5480/512 "
12 Mei 1929	343.000	26.900	1.103.000	33.500	5494/512 "

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
10 Mei 1930 ..	62.000	2.647.000	214.000	8.377.000
10 Mei 1929 ..	76.000	2.654.000	202.000	7.660.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 April in duizenden balen:

	1930	1929	1928	1927	1926
Voorraad in Europa...	1.671	1.813	1.930	1.594	1.601
Stoomend (Brazilië ...)	612	503	460	524	400
n. Europa (Oost-Indië.	27	57	52	24	40
	2.310	2.373	2.442	2.142	2.041
Voorraad Ver. Staten	875	822	873	765	743
Stoomend } Brazilië ...	476	349	536	573	515
naar } Oost-Indië	1	7	—	—	—
Ver.Staten }	3.662	3.551	3.851	3.480	3.299
Voorr. in Pernambuco	6	7	—	—	—
" " Bahia	12	37	54	19	21
" " Victoria ..	101	44	69	19	—
" " Riode Janeiro	319	225	253	157	155
" " Santos	995	1.108	1.028	883	1.311
" " Paranagua .	172	8	—	—	—
Totaal	*5.267	*4.980	*5.255	*4.558	*4.786
Op 1 Maart	*5.326	*4.997	*4.917	*4.621	*4.788

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colo- nial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Añ. N.-l. thee. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ KG.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	100,0		100,0	
261.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0		100,0	
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,2		92,9	
290.4/-	110,8	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	1/6,375	51,6	19,125	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	95,4		89,5	
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	92,3		88,7	
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	93,5		90,4	
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1		89,6	
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84	99,4	97,4		92,2	
292.-/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	96,1		90,2	
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8	96,8		89,1	
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93	110,1	96,8		88,6	
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4		88,9	
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25	105,6	97,4		88,2	
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7		87,9	
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8		87,9	
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1		89,2	
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-9,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,7		90,5	
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1		91,2	
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7		89,8	
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5		88,2	
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9		86,6	
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	93,5		85,4	
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-8,8	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2		85,1	
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5		85,1	
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-8,5	23,9	13,925	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5		84,8	
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-9,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2		85,4	
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2		84,6	
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	94,8		85,8	
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-10,5	29,5	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	92,9		83,9	
197.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	91,6		81,7	
200.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	91,0		81,9	
209.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-11	30,9	13,425	71,6	54	88,0	68,50	81,1	91,0		83,7	
210.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	91,6		83,6	
205.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-10,125	28,4	13,475	71,9	51,75	84,3	64	75,6	91,0		82,0	
188.9/6	72,0	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	-9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1	90,3		80,5	
182.-/6	69,5	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	-8,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7	88,4		78,8	
178.18/6	68,3	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	-8	22,5	12,075	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8	87,1		78,8	
174.13/-	66,7	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	-7,375	20,7	11,675	62,3	35	57,0	60,50	71,6	84,5		76,9	
174.4/-	66,5	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	81,3		75,2	
165.18/-	63,4	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	78,7		74,2	
161.17/6	61,8	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	-7,375	20,7	10,55	56,3	35							

1929 1928 1927 1926 1925
Op 1 Juli *5.338 *5.729 *4.720 *4.571 *5.085

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

De binnenlandsche voorraden te

		Santos	Rio de Janeiro
1 Maart	1925	3.359.000 balen	
1 Juli	1925	1.786.000 "	
1 Maart	1926	4.214.000 "	
1 April	1926	3.902.000 "	
1 Juli	1926	2.833.000 "	
1 Maart	1927	4.624.000 "	
1 April	1927	3.888.000 "	
1 Juli	1927	3.312.000 "	
1 Maart	1928	13.211.000 "	
1 April	1928	12.653.000 "	
1 Juli	1928	11.672.000 "	1.180.000 balen
1 Maart	1929	11.522.000 "	448.000 "
1 April	1929	10.403.000 "	320.000 "
1 Juli	1929	8.785.000 "	136.000 "
1 Maart	1930	19.686.000 "	1.756.000 "

THEE.

De theemarkt geeft nog geen blijken van sterke opleving, maar toch is de ondertoon belangrijk beter geworden, in het bijzonder voor de gebroken sorteeringen.

Bladthee, die, voor zoover het de Amsterdamsche en Londensche veilingen betreft, voor het grootste deel voor export is bestemd, vooral naar de Oostelijke landen, blijft nog steeds gedrukt.

Britsch-Indische- en Ceylon-theeën zijn in kwaliteit achteruitgaande en daardoor, vooral wat de laatsten aangaat, in prijs teruggelopen. Daarentegen zijn Java- en Sumatra-soorten vast en z.g. kleingruizige theeën behielden hogere prijzen.

De raming voor den Noordelijk Britsch-Indischen oogst per ultimo April bedroeg volgens telegrafisch bericht uit Calcutta voorloopig 15.000.000 lbs. hetgeen 2.000.000 minder is dan verleden jaar.

Van belang zijn de cijfers der Londensche pakhuis-firma's, die geacht worden 90 % van den totalen aanvoer te behandelen en medegedeeld door de Tea Brokers' Association.

De aanvoer in April bedroeg 22.7 miljoen lbs. tegenover 21.9 miljoen een jaar geleden.

De afleveringen waren 36.9 miljoen lbs. tegenover 38.4 miljoen in April '29, terwijl de voorraden per ulto. April 1.1 234.7 miljoen lbs. beliepen tegenover 221.2 miljoen in het vorige jaar.

Deze laatste cijfers zijn nog niet bijzonder gunstig in vergelijking met die van de vorige maand, omdat thans het excess boven verleden jaar 13.5 miljoen lbs. bedraagt, terwijl het per ulto. Maart 11.2 miljoen lbs. was. Hierbij valt echter op te merken, dat het nog te vroeg is om de uitwerking der restrictie reeds thans gereflecteerd te zien in de Londensche voorraad-cijfers. Niettemin hebben zij er toch toe geleid om de markt minder gunstig te beïnvloeden dan anders het geval zou zijn geweest door de afkondiging der definitieve oogstbeperking.

Op Donderdag a.s. komen te Amsterdam ruim 19.000 kisten in veiling, welke, naar mag worden verwacht, tot iets hogere prijzen zullen worden verkocht.

Volgens telegrafisch bericht aan de Vereeniging voor de Theecultuur in Nederlandsch-Indië bedroeg de thee-uitvoer van Java gedurende April 5.354.000 KG. hetgeen 500.000 KG. minder is dan verleden jaar. Het excess van het eerste kwartaal van dit jaar over 1929 begint dus af te nemen maar toch bedroeg de uitvoer gedurende Januari-April met 22.288.000 KG. nog een kleinigheid meer dan verleden jaar.

VERKEERSWEZEN. VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt bleef zeer teleurstellend. De vraag was slechts gering en bevrachters toonden nagenoeg geen belangstelling voor schepen, welke op een volle lading reflecteeren.

Van *Montreal* werd een Mei en ook een Juni lading naar de Middellandsche Zee (niet ten Oosten van West-Italië, Spanje en Noord-Afrika uitgesloten) op basis van \$ 0,12 naar één haven bevracht. Dit cijfer werd eveneens betaald voor een partij van 11000 qtrs. naar Genua per begin Juni. Naar Continentale havens werden voor Mei verschepping partijen geboekt tegen \$ 0,08½. Naar U.K. werd buitendien een handige boot van 20000 qtrs. afgesloten op basis van 2/- naar Cardiff of Barry, met de optie Birkenhead tegen 2/4½, Hull, Tyne of Leith 2/1½ of Londen 2/3 per qtr. voor 12/26 Mei laden.

Van de *Northern Range* vonden geen afsluitingen plaats, maar er is een order aan de markt voor een prompte boot van gemiddelde grootte van Norfolk of Newport News naar Rotterdam tegen \$ 0,08.

Van de *Gulf* werd een groote boot per einde Mei naar U.K. afgesloten op basis van 2/- per qtr. met de optie Antwerpen of Rotterdam tegen 1/9.

Van de *Noord Pacific* waren geen definitieve graan-orders. Er bestaat echter de mogelijkheid, dat een Mei/Juni lading van Portland of Puget Sound naar U.K. of Continent aan de markt komt.

La Plata. In deze afdeling was het wederom zeer flauw. De vraag naar scheepsruimte was miniem en betrof slechts prompte booten. De vrachten zijn 1/6 gedaald en er werd thans afgesloten op basis van 12/- van de Bovenrivier naar U.K./Continent, 3 d. minder naar Hull, Londen of Avonmouth, en 6 d. minder naar Antwerpen of Rotterdam, terwijl een 6000-tonner van Buenos-Aires naar Griekenland 14/9, basis 1 loshaven, geaccepteerd heeft, met 6 d. extra voor iedere bijkomende haven, met een maximum van 4 havens. De eenige definitieve order van de Bovenrivier betreft een prompte boot naar Bergen/Stockholm range tegen 13/6. Van Bahia Blanca wordt naar Antwerpen of Rotterdam 10/- genoteerd. Er worden vrij veel prompte booten aangeboden, waarvoor de toestand momenteel tamelijk hopeloos is. Voor andere dan Mei-verschepping is er niet de minste vraag.

Suiker van West-Indië. De flauwere stemming, welke zich tegen het eind der vóórlaatste week voelbaar maakte, heeft zich verder uitgebreid. Nadat tonnage van 7500 ton lading per Mei/Juni en Juni van Cuba naar U.K./Continent tegen 13/9 opgenomen was, werd een 6000 tonner in eerstgenoemde positie tegen hetzelfde cijfer afgesloten, terwijl een 8200 tonner tegen het einde der week voor einde Mei/Juni laden 13/3 naar één en 13/9 naar twee loshavens accepteerde. Voor kleinere booten toonden bevrachters weinig belangstelling. Een boot van 34/3600 ton werd voor 20/26 Mei laden van één haven San Domingo naar U.K./Continent tegen 14/- en een 4500 tonner per begin Juni van één of twee havens San Domingo naar dezelfde range tegen 14/- met twee loshavens gesloten. Het wordt verwacht, dat de vrachten nog verder zullen teruglopen.

Salpeter van Chili. Deze markt was zeer lusteloos. Noch voor het groote aantal lijnbooten, noch voor wilde booten was lading verkrijgbaar. In het geheel werden slechts 500 ton voor prompte verschepping naar Londen geboekt tegen 17/6.

Van *Burmah* werd een boot van 7/7700 ton voor 5/20 Mei laden naar Nederland tegen 17/6 afgesloten. Verdere orders zijn er momenteel niet.

Donau en Zwarte Zee. De vraag van den Donau was betrekkelijk gering en de meeste ladingen waren naar U.K. bestemd. Een 4400-tonner werd tegen 16/- naar één en 17/- naar twee havens afgesloten met de optie Ierland tegen 17/3. Van de Zwarte Zee was de vraag iets beter voor Mei-tonnage. Er werden tenminste 7 booten van ca. 6000 ton op basis van 10/6 naar het Continent, 11/- naar U.K., 11/6 naar Kiel, en 12/6 naar Scandinavië opgenomen. Op deze basis is er vraag naar verdere booten.

Middellandsche Zee. Ofschoon in deze afdeling iets meer afsluitingen plaats vonden, zijn de vrachten niet gestegen. Voor Mei laden is de vraag zeer gering, zoodat de uitzichten voor booten in deze positie niet erg bemoedigend zijn. Per Juni is de vraag beter, maar tegen lage cijfers. O.m. vonden de volgende afsluitingen plaats. Almeria Pier/Rotterdam of Vlaardingen 4/3, Bona/Rotterdam 4/1½, La Calera/Middlesbrough 6/6, Algiers/Grangemouth 5/6, Melilla/Rotterdam 4/3, Huelva/Ghent 7/10½. Voor fosphaat werd betaald: 5/9 van Sfax naar Rouaan, 8/3 voor een gedeeltelijke lading van Tunis naar Danzig en 21/6 van Casablanca naar Australië.

Noord-Spanje. In deze afdeling vonden geen afsluitingen plaats. Er was alleen vraag naar een boot van Bilbao naar IJmuiden tegen 4/9 per einde Mei en naar Rotterdam tegen 4/6 per begin Juni.

Kolen van U.K. Over het algemeen is de toestand iets verbeterd. Ofschoon de vraag niet toegenomen is, waren de reeders minder geneigd de lage cijfers te accepteren. Naar de Oostelijke Middellandsche Zee liepen de cijfers 3 d. op.

Naar Zuid-Amerikaansche havens is de markt tengevolge van de slechte thuisvrachten vast en ofschoon nog 14/6 naar Buenos Aires geaccepteerd werd, vragen de reeders thans minstens 16/6 en het is best mogelijk, dat voor prompte ruimte eerdaags 17/- betaald wordt.

Van Zuid-Wales werd afgesloten: naar Rouaan 3/6, Gibraltar 4/3 (met vrije lossing) Genua, 7/-, Piraeus 7/10½, Alexandrië: 8/1½, Colombo 15/-, Buenos Aires 14/6 en van de Oostkust: Stockholm 4/3, Helsingfors 4/9, Hamburg 3/3, Antwerpen 2/3, Rouaan 3/3 Marseilles 7/6, Genua 6/9, Alexandrië 7/9 en Adelaide of Melbourne 21/-.